

PRIVREDNA / GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 68 * Godina IX * maj/svibanj 2008.

GLASNIK

GRAĐEVINARI U OKVIRU
FEDERALNE KOMORE

Formirana nova grupacija

SKUPŠTINA KOMORE

**U interesu privrede
sinhronizirati
aktivnosti**

U interesu privrede sinhronizirati aktivnosti

Treća redovna sjednica Skupštine P/G komore FBiH održana je 29. 04. 2008. godine u Mostaru * Analiza prošle i planovi za ovu godinu

Sukladno nadležnostima Skupštine, utvrđenim Zakonom i Statutom, zastupnici su raspravljali i donijeli odluke o godišnjim dokumentima:

- Izvješće o radu za 2007. i Plan rada u 2008. godinu,
- Izvješće ovlaštene revizorske kuće o reviziji poslovanja,
- Izvješće Nadzornog odbora o kontroli poslovanja Komore za 2007. godinu,
- Izvješće o materijalno-financijskom poslovanju za 2007. godinu i
- Financijski plan za 2008. godinu.

Donesena je i Odluka o članarinama kojom je regulirana obveza članica komore o uplati prema broju uposlenih: preko 100 uposlenika u visini 3% na bruto plaće, manje od 100 uposlenika četiri KM po uposle-

nom s tim da najniža članarina iznosi 30 KM. Članovi Komore od posebnog interesa mogu svoje međusobne odnose s Komorom regulirati Ugovorom.

Proveden je i postupak prestanka mandata i izbora i verifikacije novog člana Upravnog odbora iz Hercegovačko-neretvanske županije. Dosađnji član i predsjednik Upravnog odbora Mijo Leko otišao je na rad izvan zemlje prije isteka vremena na koje je imenovan, čime su se stekli uvjeti za prestanak njegovog mandata. Umjesto njega iz iste županije imenovan je do 2010. godine Vlado Marić, dipl. inž. zaposlen u Javnom poduzeću «Elektroprivreda hrvatske zajednice Herceg Bosne» d.d. Mostar.

Zastupnici su upoznati sa aktivnostima i inicijativama koje provode

sve komore u Federaciji BiH u cilju donošenja novog Zakona o gospodarskim komorama u FBiH. Polazne osnove ustanovljene su sa ciljem da se na kvalitetniji način urede podjela nadležnosti između komora u zastupanju interesa članica, intenzivira partnerski odnos sa organima i institucijama u FBiH, odnosno županiji, posebice kod davanja prijedloga i sugestija na zakone u proceduri koji se odnose na oblast gospodarstva, u cilju prenosa što je moguće više javnopravnih ovlasti od države na komorski sustav, pojednostavljenja načina obračuna i plaćanja članarine, i ustanovljavanja obveznog učlanjenja u komoru. Budući da su za ovakav prijedlog komore dobile suglasnost nadležnog ministarstva, nadati se da će takav proći i zakonodavnu proceduru.

Gost Skupštine bio je federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta u Vladi FBiH Velimir Kunić, koji smatra da ministarstvo kojim rukovodi mora imati izravnu vezu s

komorom i sa njom zajedno raditi na određenim ciljevima i zadacima koji su u funkciji unapređenja rasta posebice malog i srednjeg poduzetništva i urediti zakonsku regulativu stvaranjem povoljnijeg ambijenta za njihovo poslovanje.

Potpredsjednik Jago Lasić iznio je podatke o stanju u gospodarstvu: broju zaposlenih 423.651 i nezaposlenih 366.705 u FBiH, 25.320 je firmi koje se bave gospodarskom djelatnosti, a izvan nje je 10.886. BiH je u protekloj godini zabilježila rekordan deficit, porast od 26,52% u odnosu na proteklu godinu. Najveći deficit ostvaren je u oblasti hrane i pića. U strukturi izvoza pada učešće finalnih roba, što je loše, jer proizvodnja takvih roba povlači nova upošljavanja. U oblasti carinske politike treba carina osloboditi uvoz sirovina, reprotmaterijala, rezervnih dijelova i investicijske opreme. Treba izmijeniti krajnje nepovoljan Zakon o trošarinama, Zakon o PDV, čime bi se stvorio povoljniji ambijent u korist razvoja domaće proizvodnje. Smanjenje učešća javne potrošnje u BDP-u u BiH koje iznosi 55,8% nužno je provesti u relaciji zemalja EU u kojima se te vrijednosti kreću između 29% i 33%. U oblasti prometa naftnih derivata nalazimo nužnom intervenciju u osposobljavanju terminala za prihvatanje nafte kako bi se izbjegli udari prilikom skokova cijena nafte na tržištu. Ujedno treba ukinuti carine na naftne derivate radi ujednačavanja uvjeta poslovanja svih prometačnika njima.

Upućen je i prijedlog za veće smanjenje doprinosa, jer važeći u iznosu od oko 67% predstavljaju preveliko opterećenje na plaću.

BiH je postala članicom CEFTA, ali implementacija ovog sporazuma predstavlja poteškoću, jer nemamo provedbene propise, pa smo s Privrednom komorom Crne Gore dogovorili preuzeti propise Republike Hrvatske, koje je ona usuglasila s propisima EU i sa standardima CEFTA.

Imajući u vidu snagu televizije kao medija, pokrenut je serijal emisija «Gospodarske teme» u kojima su apostrofirani specifični problemi po pojedinim ekonomskim sektorima, sa ciljem da se čuje glas gospodarstvenika, i izazove nadležne institucije vlasti da interveniraju.

Predsjednik komore Rapa Avdo govorio je o aktivnostima Komore, organa i strukovnih asocijacija, te istakao da su u protekloj godini bile slične onima iz prethodne, odnosno da su bile usmjerene na poboljšanje uvjeta privređivanja i stvaranje ambijenta za konkurentno osposobljavanje članova i drugih privrednih subjekata. Neobavezno članstvo umnogome utječe na ostvarivanje funkcije komore, jer jednostavno nedostaju sredstva za veće aktivnosti. Iznio je i problem funkcioniranja komorskog sustava države kroz četiri različita zakona o komorama. Zbog neriješenih međusobnih odnosa, nije do kraja proveden teritorijalni princip kod sticanja članstva u komorskom sustavu, pa se desi da čak i tvrtke koje imaju zastupnika u organima komore ne plaćaju članarinu. Članstvo u komorama treba biti zajedničko,

ali članarine da se plaćaju na odvojene račune, zbog evidentne neravnomojnosti raspodijeljenosti uplate prema kantonima. Komora se dijelom financirala i iz ostalih izvora: prihoda od javnih ovlasti, edukacija, projekata i sl, u ukupnom iznosu od oko 40%. Pored Vanjskotrgovinske/Spoljno-trgovinske komore BiH, Privredne komore FBiH i kantonalnih komora organizirano je i niz asocijacija po teritorijalnom i strukovnom principu. U toku su pregovori sa asocijacijom poslodavaca da komora bude servis poslodavcima, a da i bankarski sektor uđe u sastav. Komora svoje aktivnosti usmjerava uglavnom prema projektima Vlade kao njen

partner. Na bazi te dugoročne i operativne aktivnosti kompletan komorski sistem u FBiH sačinio je „Prijedlog za intenziviranje gospodarskog razvitka i stvaranje stabilnih uslova privređivanja“ u kome su navedene prioritete mjere u oblastima: porezne politike; akciza; carina; Zakona o PDV; zaštite domaće proizvodnje i poticaje; zakona o javnim poduzećima; zakona o javnim nabavkama; zakona o privatizaciji poduzeća; skladištenja i transporta nafte i naftnih derivata; opskrbljivanja sirovinom iz domaće proizvodnje; donošenja strategije razvitka energetskog sektora i sl. koje su objavljene u medijima. Većina predloženih mjera odnosi se na izmjene propisa u nadležnosti države, tako da to usložnjava postupak njihovog donošenja. Treba istaći i pozitivne pomake aktivnosti Vlade oko formiranja Razvojne banke, izmjena u poreznim zakoni-

ma, izdvajanje sredstava za poduzetništvo i intervencije u poljoprivredi, ali i to da doprinosi još nisu izjednačeni sa onima u RS. Komore vide svoju ulogu u aktivnostima oko primjene Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. U tijeku su aktivnosti oko ažuriranja registara po kantonima tako da Kantonalni sud u Sarajevu redovito dostavlja izvještaj o registriranim tvrtkama. Istaknuto je i da kolegiji predsjednika svih komora u FBiH i Međukomorsko vijeće na nivou zemlje trebaju imati češće sastanke na kojima bi se dogovarale zajedničke aktivnosti i komorski sistem nastupao kao jedinstven.

Željana BEVANDA

Strategija reforme penzionog sistema u FBiH

Privredna/Gospodarska komora FBiH, krajem maja, organizirala je javnu raspravu o Strategiji reforme penzijskog sistema u Federaciji BiH. Iako je bilo pozvano preko 200 privrednih subjekata i predstavnika kantonalnih komora, na ovom skupu pojavilo se tek njih 20-tak

Sulejman Garib, rukovodilac Ekspertnog tima Vlade FBiH za reformu penzionog sistema, pojasnio je kako se prijedlog Strategije radio u konsultaciji sa vodećim svjetskim teoretičarima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a zahvaljujući sredstvima Svjetske banke, naš tim je uspio sagledati kako funkcioniraju penzioni sistemi u nekim susjednim i evropskim državama.

- Mnoga rješenja iz okruženja su i prihvaćena, kao i neka iz Evrope, tako da smo, po našoj procjeni, napravili model koji u ovim uslovima zadovoljava potrebe FBiH - izjavio je Garib. Pojasnio je i zbog čega se ponovo govori samo o reformi u Federaciji BiH, a ne na nivou države. Prema njegovim riječima, osnovni razlog tome jeste što je ustavno uređenje dalo isključivo nadležnost entitetima da uredi oblast penzijskog i invalidskog osiguranja i te nadležnosti Republika Srpska ne želi da se odrekne.

- Iako se u početku radilo zajednički sa ekspertima iz oba entiteta kako smo se približavali definisanju konačnih modela tako smo se počeli i razdvajati - kaže Garib, ali bez obzira na to smatra da će 80 posto rješenja biti identično u oba entiteta, a to je podloga da se u perspektivi napravi jedinstveni sistem u BiH, čemu teži većina ljudi u ovoj državi.

Sa reformom penzionog i invalidskog osiguranja počelo se još 1998. godine, kada je donesen i Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju koji je bio prilično restriktivan, ali je donio relativno stabilan finansijski

sistem. Sve se radilo uz pomoć WB i MMF-a i općenito međunarodne zajednice. Zahvaljujući tome od 2002. do 2007. godine imali smo kontinuirani rast penzija, što govori o tome da smo imali i kontinuirani rast prihoda u sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja. Ali, to što se uradilo u cilju finansijske održivosti sistema, nije bilo dovoljno, pojašnjava Garib, pa se moralo pristupiti radikalnijem zahvatu koji će napraviti stabilniji sistem penzijskog i invalidskog osiguranja na duži rok.

Prema njegovim riječima, vršiti promjene u okviru samo jednog stuba nije bilo dovoljno, s obzirom na to da su sve zemlje u okruženju izgradile sistem sa više stubova penzijskog i invalidskog osiguranja. Rukovodeći se time, Vlada FBiH je u maju 2007. formirala ekspertni tim koji treba izraditi budući model penzijsko-invalidskog osiguranja, koji se mora provesti što prije, jer je omjer zaposlenika i penzionera dramatično nizak na štetu zaposlenika. Prema pokazateljima, na 1,2 zaposlenika ide jedan penzioner. U teorijama penzijskog i invalidskog sistema, inače, stoji da ako omjer padne na tri na prema jedan, situacija je dramatična, jer se takav sistem ne može održati. Osim ovoga, u BiH imamo i ekonomske pokazatelje koji ne idu u prilog postojećem sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja: bruto domaći proizvod je oko 6.000 dolara po stanovniku, velika je nezaposlenost, veliki deficit uvoza i izvoza itd, a uz sve to nepovoljne su i politike koje su vršile vlade zadnjih nekoliko god-

ina. Značajno je narušen sistem penzijsko-invalidskog osiguranja i različitim uredbama, zbog kojih su brojni ljudi penzionisani. Riječ je o relativno mladoj populaciji penzionisanih vojnika, koji će primati penziju 40 ili možda i više godina, jer ima primjera da su penzionisani oni rođeni 1973. godine. To se desilo jer nije bilo adekvatne socijalne politike, koja je trebala uvesti sistem prekvalifikacije, dokvalifikacije, koji bi doveli do adekvatnih zaposlenja, a ne penzionisanja. Ovakva politika nas je dovela u poziciju da u posljednjih sedam godina imamo godišnje povećan broj za 10.000 penzionera. Njihov broj je povećan na 333.000 sa stalnom tendencijom rasta.

Kako ističe Garib, zbog svega ovoga mora se napraviti značajniji rez kako buduće generacije ne bi došle u poziciju da dođe do sloma sistema.

Predložena strategija reforme penzijskog sistema u FBiH o kojoj se provodi javna rasprava, kako je već poznato, predlaže tri stuba. Prvi je klasično osiguranje, drugi su kolektivne sheme, koje bi obuhvatile sve beneficirane penzije bez obzira na to po kom osnovu su se ostvarivale beneficije. I treći stub treba da bude individualno osiguranje, koje je niz godina u BiH prisutno kroz vid životnih osiguranja preko austrijskih i drugih osiguravajućih kuća. Analize su pokazale da oko 150.000 ljudi već ima police životnog osiguranja koje se zaključuju od 10 do 30 godina. Prema tim pokazateljima, ovaj treći stub egzistira kod nas još od prije rata, ali sada sve to treba staviti pod okrilje države, pojasnio je Garib, te dodaje:

- Željeli smo da u okviru promjena koje slijede u sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja prvi stup očistimo od svih surogata. Što znači da zarađene penzije po osnovu uplaćenih doprinosa po osnovu radnog

staža treba da se isplate onima koji su ih i zaradili. Svaka druga međugeneracijska solidarnost treba da bude isključena. Npr. penzionisali smo vojnike, isplaćujemo im penzije, a refundaciju dobivamo od Vlade FBiH nakon godinu i više. To želimo da razdvojimo, kao i sistem usklađivanja penzija. Doprinosi će se koristiti samo za penzije koje su rezultat radnog staža i uplaćenih doprinosa, a sve drugo što se finansira iz budžeta će se usklađivati na poseban način. Jer, onaj ko osigurava sredstva treba da osigurava i način usklađivanja. Penzije koje nisu po osnovu uplaćenih doprinosa trebaju biti posebne kategorije i imati poseban izvor finansiranja. U okviru rekonstrukcije prvog stupa planirano je da uvedemo jedan vid socijalne penzije, koja se u mnogim zemljama stiče po osnovu navršene starosti.

Prvi korak koji se treba uraditi jeste da se minimalna penzija koja kod nas ima karakter socijalne dijelom finansira iz budžeta. Proračunato je da je za to potrebno obezbijediti 13 do 15 miliona KM, odnosno godišnje oko 170 i 200 miliona KM godišnje sredstava kako bi se ta minimalna penzija mogla isplaćivati na način kako smo je do sada isplaćivali. To bi omogućilo da se razlika sredstava koja se sada isplaćuje iz doprinosa usmjeri na usklađivanje srednjih, viših i visokih penzija. Onda bi se omogućilo da ljudi koji su radili 40 godina ostvare svoja sredstva

iz doprinosa, koja sada idu u socijalna davanja. U FBiH isplaćuje se preko 150.000 minimalnih penzija, što je gotovo 50 posto od ukupnog broja.

- Zbog sistema usklađivanja koji je važeći, dobivamo da se minimalne penzije dvostruko uvećavaju nauštrb većih penzija. Ako se ništa ne poduzme narednih četiri do pet godina, dobićemo uravnilovku i prosječna i minimalna penzija će se spojiti na nekih 350 KM. Zbog toga se traži rješenje - istakao je Garib.

Udruženje penzionera zahtijevalo je da se rast penzija veže za rast plata, te se, kako kaže Garib, došlo u paradoksalnu situaciju da su penzije brže rasle od plata. Kako je ovaj zahtjev bio izričit, došlo se na ideju da bi možda bilo dobro da se dva puta godišnje usklađuju penzije i da se vežu za rast plata. Ako rastu plate, rast će i penzije, ako padaju plate padaće i penzije, pojasnio je Garib i rekao da to znači da će i penzioneri dijeliti sudbinu ekonomskog prostora. Rekao je da se upravo radi na modelu po kojem bi se penzije usklađivale u oktobru i aprilu.

Za ovaj model potrebna je i pomoć Svjetske banke, jer će se on odraziti na postojeću masu novca, ne možemo probijati potrebnih 120 miliona KM mjesečno limita. Radeći na ovom modelu teži se pomjeriti prag najviše penzije koja iznosi 1.390 KM, bez obzira na to koliko se uplati doprinosa. Kako navodi Garib, to nije korektno prema

ljudima koji imaju visoka primanja i koji uplaćuju veliku sumu doprinosa. Bilo je slučajeva, kako kaže, da se uplaćivalo za pojedinca 100.000 KM doprinosa godišnje i bez obzira na to penzija je bila limitirana. Zbog toga se počelo dešavati da pojedinci izbjegavaju ovako visoke uplate doprinosa i traže druge modele osiguranja. Zato je predloženo da najviša penzija bude četiri prosječne plate, što bi iznosilo oko 2.800 KM, te se, kako kaže Garib, na taj način pokušava vratiti povjerenje u penzioni sistem. Tako u sistemu obračuna penzija neće osnovica biti plata nego uplaćeni doprinosi.

Kada je riječ o drugom stupu, odnosno kolektivnim shemama, one djelimično liče na slovenački model. Riječ je o tome da svaka firma i svaki pravni subjekt koji ima viška sredstava i koji želi osigurati zaposlenike ima mogućnost da to uradi kroz dodatnu stopu doprinosa, potpisujući ugovor sa nekim od privatnih fondova. Dakle, riječ je o kolektivnom osiguranju na dobrovoljnoj osnovi. U drugi stub uvele bi se i posebne kategorije ljudi koji imaju beneficirane penzije, koje se finansiraju iz budžeta. Za njih bi se isplaćivalo onoliko sredstava koliko se izdvoji i osigura iz budžeta.

Treći stub je dobrovoljna štednja. U formi nacрта napravljen je Zakon o dobrovoljnim vidovima penzijskog i invalidskog osiguranja i ubrzo bi trebao ići u proceduru prema Vladi.

Njegova suština jeste da daje mogućnost otvaranja privatnih penzionih fondova, za koje je propisan cenzus od dva miliona KM. Propisane su i striktno opcije načina investiranja tih sredstava, a kompletnu regulativu će vršiti Komisija za vrijednosne papire u FBiH. Zakon je naslonjen dobrim dijelom na Zakon o investicionim fondovima i procjenjuje se da će se u FBiH pojaviti oko desetak penzionih fondova. Svaki mora imati 2.000 korisnika da bi bio registrovan, a propisane su i mogućnosti oduzimanja licenci, ako se pokaže da se ne investiraju sredstva u skladu sa zakonom ili da bilo što drugo ne funkcioniše. Propisana je i obaveza da se svaki dan u dnevnim novinama moraju objaviti indeksi vrijednosti poena svakog od fondova, kako bi građani mogli pratiti kako se upravlja njihovim sredstvima, te da li njihova vrijednost raste ili pada, i kako bi na osnovu tih pokazatelja mogli prebaciti novac iz jednog u drugi fond. Propisano je i da će se 90 posto sredstava morati investirati u BiH, a tek 10 posto u inostranstvu. Propisana je struktura da oko 20 posto može ići u nekretnine, 10 posto u kupovinu državnih dionica itd.

Dati siže tri stuba budućeg penzionog sistema koji bi trebao egzistirati u FBiH zahtijeva i politički konsenzus. Prema mišljenju vođe Ekspertnog tima, u Parlamentu ne bi trebalo da bude previše polemike oko ove tačke dnevnog reda i nada se da neće biti ispolitizirana zbog nadolazećih izbora. Ako bude razumijevanja, kaže Garib, očekujemo da će se tokom 2008. godine zakonska regulativa usvojiti u parlamentima i da ćemo imati izmijenjeni Zakon o obaveznom penzijskom i invalidskom osiguranju do početka 2009. godine. Pomenulo je i da je Zakon o dobrovoljnim i dodatnim vidovima penzionog osiguranja već u formi nacrtu i on je u paketu sastavni dio Strategije. Ako sve bude išlo po planu, od sljedeće godine imali bismo penzioni sistem nalik onima u zemljama u okruženju.

Zbog toga je i provedena ova kampanja, kojom se želi informirati javnost, te dobiti prijedlozi od predstavnika privrednih komora i privrednika, koji bi se na vrijeme ugradili u materijal.

Kemal Grebo, predsjednik Privredne komore Kantona Sarajevo, komentirao je da je neshvatljivo da baš privrednici nisu iskazali veće interesovanje o ovoj strategiji, jer se njena realizacija odnosi baš na privredni sektor i poslodavce.

- Velika je potreba da se uredi penzioni sistem, ali koliko ćemo biti spremni i sposobni da provedemo zacrtano u Strategiji - rekao je Grebo, te naglasio da je ključni problem - kako obezbijediti sredstva?

- Očito je da nova opterećenja neće biti moguća, jer udari cijena dolaze izvana i još ne znamo kako ćemo ih savladati. Ova reforma mora biti praćena reformama kojima će se obezbijediti privredni rast. U drugom stubu su izdvojeni oni koji će biti na budžetu za koji treba obezbijediti novih 200 miliona KM. Kako to obezbijediti? - pita se Grebo. Da li to preko novih poreza direktnih ili indirektnih? Tražio je i odgovor na pitanje gdje su završila sredstva ubrana po osnovu indirektnih poreza? Predlagali smo da ta sredstva idu u penzioni fond, šta se desilo sa njima?

Hasan Bećirović, predstavnik MIMS Grupacije, smatra da je Strategija odraz reforme u razvijenim tržištima i da je za njih prihvatljiva.

- Čini mi se da zaboravljamo da kada idemo u reforme da naš ustavno-pravni ustroj može biti velika kočnica u njihovoj primjeni. Reforma penzionog sistema na nivou entiteta ne može biti promatrana izvan konteksta cjelokupne socijalne reforme, jer ukoliko idemo parcijalno u pojed-

inačne reforme koje tretiraju ovu oblast i u cjelini ekonomsko-socijalni sistem bojim se da ćemo imati problema u primjeni, ukoliko nismo institucionalno utvrdili instrumente kontrole provođenja tog sistema i njegovog monitoringa. Ovu reformu na neki način treba posmatrati u kontekstu ukupne socijalne reforme, treba je staviti i u kontekst ukupne reforme poreskog sistema, osmotriti sa stanovišta načina i dinamike reformi institucija finansijskog sistema i tržišta, posmatrati je i u kontekstu carinskog sistema i provođenja CEFTE i primjene tog sporazuma u praksi itd. - navodi Bećirović. Privrednici uvijek očekuju od svake reforme da im obezbijedi povoljnije uslove za rad i razvoj, pa očekujemo da nam i reforma penzionog sistema obezbijedi manji parafiskalni teret, da bismo mogli deblokirati dio sredstava za razvoj, za otvaranje novih radnih mjesta, i za podizanje opšte konkurentnosti domaće proizvodnje, jer ko će biti poreski obveznik ako ne budemo otvarali radna mjesta?

Prema njegovom mišljenju, ponuđena penziona reforma može imati uspjeha samo ako paralelno provedemo cjelovitu reformu ekonomskog sistema i napravimo mjere ekonomske politike koje će zaštititi domaću proizvodnju.

Pomenimo samo još da i budžet i doprinose obezbjeđuje privreda, prema onome što se moglo zaključiti nova strategije ne donosi nove namete na privrednike, nego je riječ o drugačijoj preraspodjeli sredstava.

Alena AHMETSPAHIĆ - FOČO

Formirana nova grupacija

Osnovana Grupacija preduzeća sa prostora FBiH, koja po osnovu detašmana izvode građevinske i ostale radove (montaža, izolacija itd) na tržištu SR Njemačke

U prijeratnom periodu, u sektoru usluga, BiH je imala posebno razvijene kapacitete u građevinarstvu, što je doprinosilo stvaranju 7% BDP-a. Dobar imidž bh. građevinari izgradili su kako na domaćem tržištu eks Jugoslavije tako i na gradilištima širom svijeta (Alžir, Rusija, Libija, Irak itd).

Jedan od vidova međudržavne suradnje, kada je građevinarstvo u pitanju, je Sporazum između Bosne i Hercegovine i SR Njemačke, koji omogućava uspješnu i nesmetanu realizaciju poslova bh. građevinara sa njemačkim investitorima, koji datira od 1988. godine u okviru sporazuma sa eks Jugoslavijom.

Međudržavni sporazum o izvođenju radova bosanskohercegovačkih građevinskih preduzeća u SR Njemačkoj je ratificiran 1995. godine. Prema godišnjoj raspodjeli kontingenta, preduzeća sa područja FBiH koriste 2/3 od ukupno odobrene kvote detašmana. Po ovom osnovu oko 70 građevinskih preduzeća iz FBiH izvodi radove u Njemačkoj, što omogućava upošljavanje oko 1.800 radnika iz BiH, mjesečno.

Sa stanovišta građevinskog sektora, možemo reći da je ovakav vid međudržavne suradnje za sada značajan.

S obzirom na to da se radi o značajnom broju građevinskih preduzeća sa prostora FBiH i velikom izvoznom potencijalu usluga, cijenili smo da bi bilo neophodno obezbijediti maksimalnu podršku nadležnih organa usmjerenu prema privrednim subjektima koji izvode radove u SR Njemačkoj, u cilju stvaranja povoljnije klime za rad, te jačanju i razvijanju efikasnije suradnje sa nadležnim njemačkim organima u budućnosti. U posljednje vrijeme značajan je broj firmi koje svoje proizvode plasiraju na njemačko tržište, kao polugotov

proizvod, te se montaža izvodi na njemačkom tržištu ili se, u suradnji sa njemačkim partnerima, uvezuju na realizaciji zajedničkih projekata u trećim zemljama. Sve to ukazuje na to da postoje mogućnosti daleko većeg stepena suradnje.

Inicijative (u pismenoj i usmenoj formi) za formiranje Grupacije "detaširanih preduzeća" potekle su od privrednih subjekata sa područja FBiH, koji, po osnovu detašmana, izvode radove u SR Njemačkoj.

Ovakve inicijative su podržane u PKFBiH, te je, u sklopu sektora za građevinarstvo, IGM i stambeno-komunalnu oblast, Udruženje građevinara, formirana Grupacija, koja ima cilj da objedini preduzeća sa prostora FBiH u jedan organizacioni oblik. Tijela Grupacije su: Skupština Grupacije koju čine sva preduzeća sa prostora FBiH, koja izvode ili će izvoditi građevinske i ostale radove u SR Njemačkoj, Odbor Grupacije, koga čine predstavnici 15 preduzeća, po djelatnostima (građevinari, izolateri, montažeri itd) i regijama u SR Njemačkoj u kojima rade, kako bi aktivno učestvovali u razrješavanju stručnih problema, koji se tiču rada po osnovu detašmana, u smislu pružanja informacija i eventualno prijedloga za moguća rješenja.

Sredinom aprila održana je i prva, ujedno i konstituirajuća sjednica ove grupacije. Na sjednici su, pored predstavnika PKFBiH i VTK, bila prisutna preduzeća koja direktno učestvuju u realizaciji međudržavnog Sporazuma sa SR Njemačkom.

Sjednicu je otvorila i predstavila projekat osnivanja Grupacije Džena-na Avdić, nakon čega se raspravljalo po već utvrđenom dnevnom redu.

Predstavnici prisutnih preduzeća su jednoglasno podržali formiranje ovakve grupacije i ukazali na značaj

njenog postojanja, zbog daljeg rada naših preduzeća na njemačkom tržištu, usaglašavanja zajedničkih stavova o različitim pitanjima koja se tiču njihovog poslovanja. Preduzeća su iskazala zahvalnost PKFBiH na podršci i aktivnostima na unapređenju rada privrede, ali i spremnost da vlastitim kapacitetima, po svim aspektima, pruže aktivnu podršku radu ove grupacije.

Za predsjednika Skupštine Grupacije imenovan je Branimir Jazbec, predstavnik preduzeća "Vranica" Sarajevo, a za njegovog zamjenika Džemal Hasković, predstavnik preduzeća "Džekos" Sarajevo.

Za predsjednika Odbora Grupacije imenovan je Mirsad Ćizmo, ispred preduzeća "RM - LH" Zenica, a za njegovog zamjenika Bono Ćulap, ispred preduzeća "Instalogradnja" Odžak.

Članove Odbora Grupacije čine predstavnici 15 preduzeća:

1. Haris Operta, preduzeće BBM, Sarajevo;
2. Boško Mihaljević, preduzeće BEM, Kupres;
3. Mehmed Germović, preduzeće BOGER, Sarajevo;
4. Sabina Jakupović, preduzeće CHENCO, Sarajevo;
5. Hamed Ramić, preduzeće EURO ASFALT, Sarajevo;
6. Ibrahim Bajramović, preduzeće FUEL BOSS, Zenica;
7. Nedžad Helić, preduzeće GRAĐEVINAR, Gračnica;
8. Nerkez Sandžaktarević, preduzeće HIDROGRADNJA, Sarajevo;
9. Bono Ćulap, preduzeće INSTALOGRADNJA, Odžak;
10. Rizah Avdić, preduzeće LIGAMONT, Lukavac;
11. Božo Ivanković, preduzeće MILES, Čitluk;
12. Izudin Dizdarević, preduzeće RADNIK BAU, Tešanj;
13. Mirsad Ćizmo, preduzeće RM - LH, Zenica;
14. Ahmed Gazija, preduzeće RUDIS BH, Sarajevo;
15. Šahim Zukić, preduzeće UMEL, Tuzla.

Na sjednici je usvojen i okvirni program rada Grupacije za tekuću 2008. godinu.

Okvirni program rada za 2008. godinu

1. Održavanje Skupštine Grupacije 17. 04. 2008., na kojoj treba usvojiti Odluku o osnivanju Grupacije i donijeti program aktivnosti za 2008. godinu.

2. Konstituisati organe Grupacije 17. 04. 2008., na prijedlog Inicijativnog odbora.

3. Konstituisati Odbor, odnosno izabrati predsjednika i potpredsjednika Odbora.

4. Davanje prijedloga i sugestija Komisiji za detašman PKFBiH i Odboru za detašman VTK, u vezi sa konkursom za raspodjelu za 2008/2009. godinu, u smislu njihovog unapređenja, do 15. 07. 2008.

5. Priprema analize problema u radu koje imaju naše firme u SR Njemačkoj i BiH, na bazi pribavljenog izvještaja, radi davanja sugestija za unapređenje rada.

Analizu sačiniti do kraja maja 2008. godine.

6. Izrada kataloga za firme koje iskažu interes za vlastito predstavljanje i reklamiranje.

Rok je kraj 2008. godine.

7. Priprema analize trećih tržišta za rad firmi iz FBiH i sa partnerima iz SR Njemačke.

Rok je januar 2009. godine.

Dženana AVDIĆ

Na osnovu člana 5. Zakona o privrednim komorama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 35/98 i 34/03) i člana 39. Statuta Privredne/Gospodarske komore FBiH ("Službene novine FBiH", broj 15/00), te Pravilnika o radu Privredne/Gospodarske komore FBiH, aneks organizacija rada i sistematizacija poslova, poslovni subjekti iz oblasti građevinarstva, koji, po odlukama nadležnih organa BiH i FBiH i međudržavnog sporazuma između BiH i SR Njemačke, izvode radove u SR Njemačkoj, na sjednici održanoj 17. 04. 2008., donijeli su

ODLUKU

O osnivanju Grupacije preduzeća sa prostora FBiH, koji izvode građevinske i ostale radove, po međudržavnom sporazumu u SR Njemačkoj

I

Poslovni subjekti sa prostora FBiH, koji po međudržavnom sporazumu izvode radove u SR Njemačkoj, osnivaju Grupaciju u okviru Sektora za građevinarstvo, proizvodnju građevinskog materijala i komunalnih djelatnosti, kao sastavni dio Udruženja građevinarstva.

II

Grupaciju u smislu ove Odluke čine svi poslovni subjekti koji izvode radove u SR Njemačkoj.

III

Grupacija djeluje i radi kao Skupština, koju čine svi poslovni subjekti.

IV

Grupacija u svom sastavu ima Odbor, kao uže operativno tijelo za sprovođenje odluka Skupštine i programa aktivnosti.

V

Skupština Grupacije ima predsjednika i potpredsjednika koji se biraju za prvi mandat, javnim glasanjem prisutnih na Skupštini, na prijedlog Inicijativnog odbora za osnivanje Grupacije.

Odbor Grupacije ima petnaest članova, koji se biraju iz sastava poslovnih subjekata na Prvoj skupštini, na prijedlog Inicijativnog odbora za osnivanje Grupacije.

Odbor ima predsjednika i potpredsjednika koje bira na svojoj sjednici javnim glasanjem.

Predsjednik i potpredsjednik Skupštine Grupacije, članovi Odbora, te predsjednik i potpredsjednik Odbora biraju se po djelatnostima u okviru Grupacije, vodeći računa o regionalnoj i nacionalnoj zastupljenosti.

Organi grupacije biraju se na četiri godine.

Skupština Grupacije se održava najmanje jednom godišnje radi usvajanja godišnjih dokumenata, a Odbor održava sastanke po potrebi i aktualizaciji problema, te na inicijativu pet članova Grupacije.

Grupacija i organi grupacije mogu imati radna tijela, odbore, komisije i slično za pripremu određenih stručnih materijala i prijedloga, te za kontakte sa institucijama.

VI

Grupacija se osniva sa ciljem unapređenja rada u okviru poslova koji se obavljaju u SR Njemačkoj, saradnje sa nadležnim institucijama u BiH i FBiH, SR Njemačkoj i slično, koje imaju određene nadležnosti za izvođenje radova u SR Njemačkoj.

VII

U okviru vizije i misije ove Grupacije, Grupacija bi imala slijedeće nadležnosti:

1. Saradnja sa nadležnim organima FBiH i BiH na razrješenu stručnih pitanja koja opterećuju poslovanje i potrebna su poslovnim subjektima Grupacije (obrada tržišta, problemi na tržištu, stručna potpora i slično).

2. Davanje sugestija i prijedloga nadležnim organima u pogledu kriterija za raspodjelu radnih dozvola, izrade Pravilnika i drugih internih akata koji regulišu ovu oblast, te sugestija u vezi što optimalnijeg iskorištenja kontingenta.

3. Organizovanje sa ciljem pružanja efikasnije stručne pomoći u okviru Grupacije ili Komore, za ad hoc poslove ili poslove u kontinuitetu, a sve sa ciljem racionalnijeg korištenja stručnog kadra i uštede sredstava (administrativno-stručni, finansijski i pravni poslovi).

4. Saradnja sa njemačkim partnerima na izvođenju radova u trećim zemljama, po osnovu poslovne saradnje, konzorcijalnog nastupa, plasmana proizvoda i slično.

5. Učešće sa njemačkim partnerima na sajmovima, izložbama, poslovnim susretima i slično, radi proširenja poslovne saradnje.

6. Izrada kataloga, stručnih publikacija, reklamnih publikacija i slično, radi obrade tržišta, promocije i plasmana proizvoda.

7. Organizovanje seminara, okruglih stolova, stručnih skupova, bilateralnih susreta i slično, radi razmjene informacija i unapređenja rada.

8. Edukacija i prekvalifikacija kadrova po djelatnostima u okviru poslova Grupacije, u okvirima stručnog dijela poslova, kao i obrazovanja za zanimanja u okviru djelatnosti. Saradnja sa obrazovnim institucijama u FBiH i BiH, u smislu programiranog usmjeravanja za obrazovanje u okviru djelatnosti Grupacije.

9. Razvijanje i realizacija programa obrazovanja radi upošljavanja.

10. Ujednačavanje iskazivanja finansijskih rezultata, obrade podataka i obračuna.

11. Izrada potrebnih uputstava za rad u SR Njemačkoj.

12. Izrada kodeksa o radu sa ciljem unapređenja imidža poslovnih subjekata.

13. Saradnja sa nadležnim institucijama u BiH i inozemstvu u pogledu obrade tržišta i pripreme za izvođenje radova u tim zemljama.

14. Organizovanje sastanaka i zajedničkih aktivnosti po djelatnostima i po regijama u SR Njemačkoj, sa ciljem izbjegavanja nelojalne konkurencije i umanjenja konkurentne sposobnosti poslovnih subjekata.

15. Zaštita interesa poslovnih subjekata kod nadležnih organa u SR Njemačkoj.

16. Razmjena informacija o bonitetu potencijalnih investitora u SR Njemačkoj.

VIII

Partneri, sa kojima bi Grupacija trebala ostvariti aktivnu saradnju, su: Udruženje građevinara FBiH, Asoci-

jacija građevinara VTKBiH, Asocijacija građevinara entiteta RS i Brčko Distrikta, Odbor za detašman VTK, Komisija za detašman PKFBiH, Upravni odbor PKFBiH, ovlaštena lica Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, stručne ovlaštene institucije u SR Njemačkoj, Agencije za pružanje usluga i slično.

IX

Grupacija se finansira iz doprinosa članica, na bazi odluke Odbora, a na osnovu godišnjeg programa rada, te sredstava koja se izdvajaju po osnovu članarine za Komoru i dodatnih sredstava radi realizacije programa.

Posebni programi koji zahtijevaju značajnija sredstva (obrada tržišta, izrada kataloga i publikacija, plaćanje pružanja stručne pomoći, ad hoc i u kontinuitetu i slično) finansiraju se po tom programu, na bazi finansijske konstrukcije.

X

Grupacija će ostvariti odgovarajuću saradnju sa Asociacijom obrazovanom na nivou BiH za rad u SR Njemačkoj, na način da predstavnike svojih izabраниh organa delegira u organe ove Asocijacije.

XI

Grupacija prije početka poslovne godine (01. 10. tekuće godine) donosi Program rada aktivnosti za narednu godinu, na Skupštini Grupacije, sa prijedlogom finansiranja, a na prijedlog Odbora.

Rad Grupacije i organa Grupacije usaglašava se u okviru godišnjih dokumenata Komore.

Predsjednik Skupštine
Branimir Jazbec

Ponovo povećanje cijena

U Goraždu je 20. 05. 2008. godine održana proširena sjednica Odbora grupacije javnog prijevoza putnika. Pored članova Odbora, sjednici su prisustvovali predstavnici jednog broja kompanija čija je osnovna djelatnost javni prijevoz putnika, zatim federalni ministar prometa i komunikacija sa svojim pomoćnikom, te predsjednik granskog sindikata

Razmatrane su slijedeće teme: Uticaj porasta cijena goriva na poslovanje kompanija koje se bave javnim prijevozom putnika, i potrebne mjere koje treba poduzeti; Analiza Izvještaja o realizaciji plana akcije suzbijanja nelegalnog prijevoza; Razmatranje Informacije „GIPS“ Tuzla u vezi sa platama radnika i sudskim presudama; Prijevoz studenata i učenika prilikom organiziranja ekskurzija; Prednacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o cestovnom prijevozu u Federaciji BiH.

Tokom diskusije, uključujući i iznošenje konkretnih podataka, ukazano je na to da, zbog stalnog rasta cijena goriva, mora doći do povećanja cijena prijevoza, iako je to nepopularan način podmirivanja uvećanih troškova koji redovno dovodi do smanjenja broja putnika - korisnika javnog prijevoza. Analize su pokazale da je prethodno povećanje cijena prijevoza iznosilo oko 15% , ali da su stvarni efekti, zbog smanjenja broja putnika, bili svega oko 7%. Poželjno je povećati cijene sa različitim stopama u zavisnosti od vrste usluge (međunarodne, unutrašnje, prigradske i gradske linije), kako bi se što manje ugrozio standard korisnika prijevoza. Promjena cijena, također, može dovesti do nelojalne konkurencije, jer ih neki prijevoznici ne koriruju i, na taj način, privuku veći broj putnika. Nelojalna konkurencija je izražena kod nelegalnih prijevoznika, koji, zbog toga što ne ispunjavaju nikakve obaveze prema državi i društvu, uvijek mogu obavljati prijevoz po znatno nižim cijenama. Uviđajući da je nelegalni prijevoz jedan od važnih fakto-

ra koji ugrožavaju poslovanje regularnih prijevoznika u Federaciji BiH, što može imati negativne posljedice za uposlene radnike, predsjednik granskog sindikata je u oštrm tonu upozorio prisutne predstavnike državnih organa na to da će sindikat uskoro početi poduzimati radikalne mjere, uključujući štrajkove, blokade cesta, blokade institucija i sl, radi zaštite radnika u ovoj djelatnosti.

Veliki je broj prijevoznika (što legalnih što ilegalnih) i nema kontinuiteta u broju putnika i korištenju prijevoznčkih kapaciteta, te se ne mogu tražiti unutarnje rezerve u situaciji kada je prosječna popunjenost autobusa oko 30%, a poznato je da bi ona morala biti oko 50 - 60 % kako bi se ostvario dobar poslovni rezultat.

Uz žaljenje je zaključeno da se mora ići sa povećanjem cijena, jer bi, u protivnom, moralo doći do ukidanja nekih linija, smanjenja plata zaposlenih radnika, otpuštanja radnika i, konačno, do propadanja jednog broja kompanija.

Zato je Odbor preporučio kompanijama koje se bave javnim prijevozom putnika da odmah podignu cijene prijevoza do 12%, a da, u narednom periodu, kontinuirano vrše korekcije u skladu sa porastom troškova po osnovu porasta cijena goriva i drugih troškova na koje prijevoznici ne mogu utjecati.

Kao trajno rješenje u oblasti politike cijena prijevoza, moguća je izrada prijedloga pravilnika o minimalnim cijenama prijevoza, koji bi ova Grupacija trebala pripremiti u dogledno vrijeme i dostaviti ga resornom ministarstvu radi donoše-

nja po zakonskoj proceduri predviđenoj za takve akte.

Iako je Izvještaj o izvršenoj inspekciji u cilju smanjenja pojava nelegalnog prijevoza ranije dostavljen članovima Odbora, sa njegovim sadržajem, načinom rada i rezultatima, prisutne je upoznao Drago Soldo, glavni inspektor saobraćaja u FBiH.

Ocijenjeno je da je akcija, osim dobre volje, pokazala samo djelomične rezultate, da prijevoznici nisu sasvim zadovoljni učinjenim, da ovakve akcije moraju kontinuirano trajati, da mnogim inspektorima, zbog lične koristi, odgovara sadašnje stanje i oni ne žele da utječu na njegove promjene, a kao najveći nedostaci navedeni su:

- Nedostatak kompletnog sistema u ovoj oblasti, jer da država želi da riješi problem nelegalnog prijevoza, riješila bi ga efikasno kao što je pokazala da to može na nekim drugim slučajevima.

- Mora se hitno raditi na izmjenama zakona u smislu značajnog ošttravanja sankcija za nelegalne prijevoznike, sve do privremenog oduzimanja vozila.

- Imamo vrlo lošu organizaciju koja onemogućava subordinaciju između federalnih i kantonalnih inspektora, pa se rezultati inspeksijskog pregleda vide samo nakon prisustva federalnih inspektora, ali oni, nažalost, kratko traju.

- Policija često ne poduzima mjere u skladu sa važećim propisima i svojim ovlastima.

Istaknut je problem indiferentnosti, korumpiranosti i neangažiranosti kantonalnih inspektora. Čak je javno rečeno da je nosilac nelegalnog prijevoza u Tuzlanskom kantonu direktor inspekcije i glavni inspektor, te neki policajci koji, preko angažiranih radnika, i sami učestvuju u razvijanju nelegalnog prijevoza sa vlastitim kombi vozilima.

- Mora se postaviti konkretno pitanje odgovornosti inspektora, jer

se, i pored očiglednih dokaza o nelegalnom prijevozu, pa čak i dostavljenim slikama sa registarskim brojem vozila, rijetko poduzimaju mjere. Sindikat će, u narednom periodu, početi sa konkretnim prozivkama odgovornih za ovakvo stanje i tražiti njihovu smjenu po imenu i prezimenu.

Zauzet je zajednički stav i zaključeno je da inspekcija svoj posao mora da radi kontinuirano, da dostavi Grupaciji šta je to, po njihovom mišljenju, što bi članice trebale da urade da bi se popravilo stanje.

Odbor Grupacije će dostaviti informaciju kantonolnoj inspekciji Tuzlanskog kantona u vezi sa iznesenom izjavom da neki policajci i inspektori imaju svoje kombije koje koriste u svrhu nelegalnog prijevoza.

Grupacija će podržati sindikat u organiziranju „štrajka upozorenja“ ukoliko do njega bude moralo doći.

U diskusiji je Nail Šećkanović, resorni ministar, izrazio spremnost na saradnju i zajedničko rješavanje problema. U 2008. godini ovo ministarstvo će dati prioritet uređivanju rada tehničkih pregleda, kao i eliminiranju nelegalnog prijevoza.

Koristeći prisustvo ministra, Odbor je tražio njegovu pomoć u prioritarnom rješavanju sljedećih problema:

- Povrat sredstava od putarine za vozila koja veći dio pređenih kilometara, kao i vremena vožnje, realiziraju u inozemstvu.

- Kod tehničkih pregleda utvrditi jedinstveni cjenovnik prema kojem se plaća PDV i obaveze naknade za rad kontrolne institucije, ali da se prijevoznicima može odobriti odgovarajući popust na cijenu tehničkog pregleda.

- Da se propisima spriječi isplata za prijevoz budžetskim korisnicima u kešu jer od toga najviše koristi imaju nelegalni prijevoznici. U vezi sa ovim pitanjem još ranije je poslat dopis Nedžadju Brankoviću, premijeru Vlade FBiH.

- Propisima, također, treba regulirati mirovanje određenog broja vozila (npr. preko zime) u kojem periodu bi kompanija, vlasnik takvih vozila, bila oslobođena plaćanja dažbina na ta vozila.

- Vratiti u zakon odredbu po kojoj se dio goriva koje se koristi u gradsko-prigradskom saobraćaju oslobađa dijela dažbina koje se plaćaju državi. Na ovaj način bi, bar djelomično, bio zaštićen standard najčešćih korisnika javnog gradskog i prigradskog prijevoza, a to su učenici, studenti, penzioneri i slični. Ovaj zahtjev je, također, davno dostavljen Vladi FBiH ali nikada nije stigao odgovor.

U vezi sa iznesenim problemom koji se pojavio u „GIPS“ Tuzla, gdje su radnici tužili poslodavca i dobili sudske presude koje ugrožavaju opstanak ove kompanije, moguće, na bazi pogrešno utvrđenih činjenica, sindikat će uputiti pismo Kantonalnom sudu u Tuzli, jer se, najvjerojatnije, radi o primjeni ranijeg kolektivnog ugovora koji više nije na snazi.

Uočeno je da u maju i septembru, zbog organiziranja đačkih ekskurzija, agencije često angažiraju prijevoznike iz inozemstva (primjer: nedavno je beogradska „Lasta“ prevezla oko 700 studenata iz Sarajeva u Grčku).

Zaključeno je da je ovo posljedica loše organiziranosti domaćih prijevoznika, te da se mora učiniti sve kako se ne bi ponavljale ovakve stvari. U tom smislu treba ostvariti bolju koordinaciju između prijevoznčkih kompanija u FBiH.

Članovima Odbora je ranije dostavljen Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o cestovnom prijevozu FBiH i pružena im je mogućnost da do 26. 05. 2008. godine dostave resornom ministarstvu svoje sugestije i primjedbe. Nakon toga roka smatraće se da prijevoznici nemaju primjedbi.

Fahrudin ĐIKIĆ

Bugojno i Livno prihvataju izazov

Izgradnja termoelektrana značajna je za razvoj Srednjobosanskog i Hercegbosanskog kantona, rečeno na javnoj raspravi

Stanje energetskog sektora u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH i Strateški plan i program razvoja ovog sektora u Federaciji BiH razmotreni su na javnoj raspravi koju je komorski sistem organizovao u Zenici, Bugojnu, Bihaću, Goraždu i najavio njihovo održavanje u ostalim kantonima. Cilj rasprave bio je da se privrednici i predstavnici lokalne i poslovne zajednice upoznaju sa strateškim ciljevima i pravcima njihovog ostvarenja i dobiju njihove sugestije kada je u pitanju realizacija ovih dokumenata, posebno izgradnja novih proizvodnih kapaciteta.

Na javnoj raspravi u Bugojnu organizovanoj za Srednjobosanski kanton/županiju i Hercegbosansku županiju Livno autori studije, predvođeni Hilmom Šehovićem, prezentirali su ključna saznanja o stanju u energetskom sektoru i projekte novih investicija do 2020. godine.

Pažnja je posvećena izgradnji rudnika i termoelektrana Bugojno i Kongora. Planirani kapacitet za TE Bugojno je 2 x 300 MW uz godišnji

iskop od 4,2 miliona tona uglja. TE Kongora 1 i 2 je planirana sa ukupnom snagom 2 x 275 MW uz potrošnju 3,6 miliona tona uglja godišnje.

Obrađen je i sagledan aspekt zaštite životne sredine što će se postići savremenim tehnologijama, a konačan rezultat biće eliminacija štetnih plinova, odnosno prašine do najmanje moguće koncentracije i u skladu sa EU Direktivama za ovu oblast.

Ovo područje interesantno je i za izgradnju parka vjetroelektrana, rečeno je tokom prezentacije.

U raspravi je učestvovao i mr. Vahid Hećo, ministar energije, rudarstva i industrije u Vladi FBiH. Kazao je da se u FBiH unazad dvije godine o energetici nije pričalo na način kao što je ovaj, jer je izgradnja elektrana osjetljivo pitanje. Pri tome je ukazao na dva karakteristična pristupa u sagledavanju ovog problema. Jedni su, naime, skloni tome da dok su oni na vlasti ne treba ništa graditi. Oni se, kako kaže ministar, boje da ne izgube glasove birača.

Drugi su protiv toga da se elektrane grade na njihovom području, odnosno, kako oni kažu, "u mojoj avliji".

Bojazan od izgradnje proizilazi iz činjenice da dio javnosti od svega pravi kriminal, što ne ide u prilog novom investiranju.

Ministar je kazao da će u daljem postupku biti sagledana sva mišljenja lokalne zajednice i da će objekti biti građeni isključivo uz njihovu saglasnost. Ako je neko protiv, onda taj treba da argumentuje zašto i šta je alternativa kako bi u budućnosti imali dovoljno energije.

Kada je u pitanju ovaj dio BiH, čini se da već postoji saglasnost za izgradnju novih energetskih objekata. Potreba za otvaranjem novih radnih mjesta i jačanje ekonomske snage stanovništva ovdje su stavljeni u prvi plan. O tome je govorio i opštinski načelnik Bugojna Hasan Ajkunić, dajući podršku najavljenim investicijama. Prema riječima Vinka Davidovića iz Tomislav Grada, tamošnje Općinsko vijeće nije reklo "NE" izgradnji rudnika i termoelektrane.

Predsjednik Privredne/Gospodarske komore županije Livno Ivo Čavar smatra da pažnju treba posvetiti opremi koja će biti instalirana, da nam se ne isporučuje nešto što su već odbacili u razvijenom svijetu.

Ivo Garić, iz Srednjobosanskog kantona/županije, apelovao je na brže širenje gasne mreže u ovom dijelu FBiH, a Emir Zjajo, pomoćnik opštinskog načelnika za privredu u Jajcu, sve buduće intervencije u prirodi, posebno korištenje vodnih resursa, stavlja u kontekst prostornog plana.

Ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH će primjedbe i sugestije iz javne rasprave dostaviti Vladi FBiH, uz očekivanje da bi dokument pred zastupnicima Parlamenta FBiH mogao biti na usvajanju prije sezone godišnjih odmora. Ova javna rasprava obavljena je upravo na zahtjev Parlamenta FBiH i ona je postigla svoj cilj.

A. H.

U Makarskoj održan

VIII forum Jadransko-jonskih gospodarskih komora

Prvi put pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Europskog parlamenta, od 22. do 24. travnja 2008. godine, u Makarskoj je održan VIII forum Jadransko-jonskih komora. Okupilo se više od 200 sudionika, s najvišim predstavnicima vlasti i gospodarstva, među kojim i osam parlamentaraca

Prvi dio Foruma je obuhvatio sastanke tijela Foruma i to Upravnog vijeća, Međunarodnog jadransko-jonskog arbitražnog suda i Vijeća revizora.

Otvarajući skup, predsjednica Foruma Jadranka Radovanić govorila je o rastu udruge utemeljene 2001. godine, koja danas okuplja 36 gospodarskih komora iz sedam zemalja jadransko-jonskog područja: Italije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore, Albanije, Grčke i Slovenije.

Italija je kao najznačajniji partner po broju sudionika dominirala na skupu. Predsjednica je rekla da nas je povezalo more, ali to je samo jedan od resursa gospodarske surad-

nje. Navela je kako je Forum prezentirala dva puta u Europskom parlamentu, od kojega je dobila punu podršku ne samo političku nego i novčanu iz prepristupnih i drugih fondova. Italijani su, osobito Ancona i Regija Marche, prepoznali znatne mogućnosti gospodarskog napretka upravo posredstvom ove udruge.

Potpredsjednik Foruma Giampaolo Giampaoli je naglasio da se Forum okreće ka Europi, što je pomoć osnaženju pozicije zemalja članica. Italijanski parlamentarci snažno podupiru udругu u Vijeću Europe, kao stratešku inicijativu za razmjenu roba, kultura i tradicije u jadransko-jonskom bazenu kao naznake zajedničke perspektive u EU.

Rasprave i okrugli stolovi bili su o: ženskom poduzetništvu, transportu, turizmu, poljoprivredi, okolišu i ribarstvu. Razmatrana je problematika i zauzimani zajednički stavovi o aktivnostima koje će doprinijeti prevladavanju problema i unapređenju suradnje u ovim oblastima. Svim pomenutim aktivnostima prisustvovali su i predstavnici gospodarstva FBiH.

Pored okruglog stola o poljoprivredi kojeg je vodio potpredsjednik Komore Jago Lasić i turizmu najposjećenija je bila rasprava o ženskom poduzetništvu. Poduzetnice se nisu odazvale u većem broju, ali zato je tajnik Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta Jozo Bejić prezentirao rad pod nazivom „Poticaji u FMRPO - Poduzetništvo žena 2005 - 2008. godine“ u kojoj je predočio poticaje i ekonomske inicijative za žene poduzetnice i zanimljive podatke o broju i visini poticaja u FBiH.

Željana BEVANDA

Predstavljeno 207 kompanija iz 22 zemlje

5. međunarodni sajam metala - ZEPS Intermetal 2008 održao se krajem maja u Zenici na 6.000 m² izložbene površine. Učestvovalo je 207 kompanija iz 22 zemlje svijeta, a predstavljeno je i šest kolektivnih izložbi. Suorganizatori sajma su bili: V/SKBiH, Arcelor Mittal Zenica, Aluminij d.d. Mostar, P/GKFBiH, PKRS i Novi rudnici Ljubija

ZEPS Intermetal 2008. karakterisali su brojni poslovni skupovi: Forum metalaca BiH; Dan Željeznica BiH; Arcelor Mittal dan; Poslovni susret metalaca Hrvatske i BiH; Studentska manifestacija Techno educa i 7. internacionalni simpozij metalni i nemetalni materijali.

Realizovana je i najveća izložba mašina nove generacije, sa pripadajućim alatima za obradu metala, većina izlagača su poznati proizvođači mašina i alata.

Ono što izdvaja ovaj sajam od mnogih drugih jeste činjenica da je specijaliziran, jedinstven u regionu, što potvrđuje i stalan rast broja izlagača i izložbenog prostora, a u odnosu na prethodnu godinu to je 15%.

Federalni premijer Nedžad Branković, proglašavajući otvorenim 5. međunarodni sajam metala - ZEPS Intermetal 2008., rekao je da se nada da će i drugi gradovi slijediti zenički primjer, kao primjenljiv u cijeloj BiH. Privreda i privrednici su zaslužni za ubrzan razvoj kako Zenice tako i ovog sajma, koji postaje sve bitniji segment promocije regionalne i bosanskohercegovačke industrije, naglasio je premijer.

Istaknuo je da će Vlada FBiH nastaviti s reformama fiskalnog sistema i administrativnog aparata koji servira biznis.

Predsjednik Vanjskotrgovinske komore BiH Milan Lovrić izjavio je da su metalski i drvoprerađivački sektori jedini u BiH koji imaju pozitivan bilans kada je u pitanju pokrivenost uvoza izvozom. Izvoz iz ZDK-a po stanovniku

Posebna priznanja povodom prvog jubileja za istaknut doprinos razvoju sajma metalske industrije dobili su suorganizatori sajma Zeps Intermetal: Arcelor Mittal Zenica, Arcelor Mittal Prijedor, Aluminij Mostar, Vanjskotrgovinska komora BiH, Privredna komora Federacije BiH i Privredna komora Republike Srpske.

dvostruko je veći od bh. prosjeka. Primjeri „dolina aluminija„ u Hercegovini i „dolina čelika u srednjoj Bosni“ pokazuju dobre rezultate i vode ka intenzivnijem razvoju privrede uvodeći mogućnost proizvodnje proizvoda više faze prerade, što daje povoljnije ekonomsko-finansijske efekte bh. privrede.

Svečanom otvorenju prisustvovali su brojni međunarodni zvaničnici u BiH, od kojih je veći dio iz Sarajeva stigao specijalnim vozom, koji su, promovišući željeznički saobraćaj, organizirale Željeznice FBiH.

U okviru programskih aktivnosti, održan je Forum metalaca BiH, kome je predsjedavao Milan Lovrić, predsjednik VTKBiH. Na konferenciji je predstavljeno nekoliko značajnih tema i informacija, između ostalog:

* Multilateralni sporazum CEFTA (šanse i rizici), značaj dijagonalne kumulacije porijekla proizvoda, VTKBiH;

* Pripreme za korištenje pretpriputnih fondova EU, bespovratnim sredstvima EU za BiH u metaloprerađivačkoj industriji, Direkcija za evropske integracije BiH;

* Pristup bespovratnim sredstvima EU za BiH - EU Partners;

* Projekti za finansiranje iz Okvirnog programa 7EU za BiH.

Predstavnici VTKBiH su predočili pisani materijal „Dostignuti nivo razvoja metalskog sektora u BiH, šansa za buduće integracije u regionu“. U radu su učestvovali i predstavnici Sindikata metalaca, koji su se osvrnuli na pogoršanje ambijenta privređivanja koji utiče i na metalski sektor. Nisu zadovoljni prisustvom predstavnika organa vlasti i meritornih institucija. Nažalost, izostale su i privredne kompanije, koje su bili izlagači na sajmu. Generalno, pristup u organiziranju ove manifestacije treba biti drugačiji i u funkciji ideja i zahtjeva koje kandidiraju kompanije ovog sektora.

Održan je i skup „Željeznica - generator privrednog razvoja“ u organizaciji Željeznica FBiH.

Generalni direktor Željeznica FBiH Narcis Džumhur izjavio je da je cilj ovog javnog preduzeća da u 2015. godini dostigne rezultate od 15,5 miliona tona prevezene robe i 1,8 miliona putnika i istakao:

- U 2007. godini Željeznice FBiH prevezle su 7,2 miliona tona, od čega 3,7 miliona tona u međunarodnom saobraćaju. U ovoj godini planira se prevesti 7,5 miliona tona razne robe i 746.000 putnika. U prva tri mjeseca premašen je plan za 34%, što znači da bi do kraja godine mogli prevesti oko devet miliona tona razne robe. Ovogodišnji cilj jeste da se godina završi pozitivno, i da prihodi i rashodi budu na nivou od 150 do 160 miliona KM.

U svjetlu pozitivnog ozračja sajma su i aktivnosti na pokretanju integralne proizvodnje čelika u Zenici, nakon petnaest godina. Iz Arcelor Mittala najavili su uspješno okončanje projekta Fenix i time početak proizvodnje već krajem ovog mjeseca.

Mr. Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Regionalni seminar

U avgustu bi mogao početi izvoz ribe iz BiH na tržište EU

Ured za veterinarstvo BiH će za 20 dana dostaviti listu objekata za izvoz ribe i ribljih proizvoda Evropskoj komisiji (EC), tako da bi, nakon odobrenja ove institucije, početkom avgusta mogli početi sa izvozom na tržište Evropske unije, izjavio je, krajem maja, Drago Nedić, direktor Ureda za veterinarstvo BiH, na press-konferenciji povodom regionalnog seminara za zemlje zapadnog Balkana o zdravlju životinja iz akvakulture

Organizatori seminara su Svjetska organizacija za hranu i poljoprivredu (FAO) i Ured za veterinarstvo BiH, u sklopu projekta "Poboljšanje zdravstvenog stanja životinja iz akvakulture i kvaliteta i sigurnosti proizvoda akvakulture".

"Značajno je da je organizator ovog skupa BiH, a prema riječima predstavnika FAO, ovaj posao je urađen veoma uspješno i predloženo nam je da odmah krenemo sa pripremom i predlaganjem novih projekata, važnih ne samo za BiH nego i za region", kazao je Nedić.

Prema njegovim riječima, zahvaljujući ovom projektu, čija realiza-

cija traje dvije godine, BiH se našla na listi zemalja koje mogu da izvoze ovu robu na tržište Evropske unije.

"Za bh. privrednike je važno da ćemo u narednih nekoliko dana formirati domaće inspeksijske timove koji će izvršiti audit sistema u oblasti proizvodnje riba, odnosno ribljih proizvoda. Od entiteta smo već dobili određenu listu objekata koji su zainteresovani za izvoz u EU. Nakon što izvršimo audit tih objekata, dostavićemo listu EC. Trenutno traje tehnička procedura prijave objekata i nadamo se da ćemo ubrzo imati ove objekte za izvoz", rekao je Nedić.

Dodao je da je Ured za veterinarstvo BiH u međuvremenu izvršio pripremu certifikata koji prate taj izvoz kako se ne bi gubilo na vremenu.

"Onog momenta kada EC stavi objekte na listu, može početi izvoz iz BiH. Prema našim saznanjima, trenutno su u tom procesu najviše radile kompanije Norfish i Tropic, a već 15-tak objekata je u fazi da će vrlo brzo ispuniti potrebne uslove. Proces prijavljivanja objekata će se odvijati u kontinuitetu, s tim da će objekat biti stavljen na listu čim ispuni potrebne uslove, a EC može u svakom momentu da vrši njihovu kontrolu, svo vrijeme dok se nalaze na listi", objasnio je direktor Ureda.

Projekat je započet u oktobru 2006. godine, u cilju jačanja kapaciteta u sektoru za ribarstvo BiH i olakšavanja mogućnosti izvoza ribe i ribljih proizvoda iz BiH na tržište Evropske unije.

Jedan od osnovnih ciljeva seminara jeste predstavljanje navedenog projekta, kao i razvijanje programa i prijedloga regionalne saradnje u sektoru za ribarstvo i trgovini životinjama i proizvodima iz akvakulture između zemalja zapadnog Balkana i njihovih trgovinskih partnera.

Osim predstavnika veterinarske službe BiH i bh. proizvođača, seminaru prisustvuju i predstavnici veterinarskih službi iz Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Makedonije, Albanije i Kosova, kao i FAO-a i Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE).

Poslovni rezultati

Helios i dalje na putu unapređenja kvaliteta

Kompanija Helios, proizvođač metalske opreme za domaćinstvo, bilježi znatno bolje poslovne rezultate, u odnosu na prethodnu godinu, iako se susretala sa nizom objektivnih poteškoća.

U odnosu na 2006. godinu, produktivnost je povećana za 15%, ekonomičnost za 10%, čime je zabilježen prihod od 4,6 miliona konvertibilnih maraka, sa izvozom oko 30% u zemlje regiona.

U proteklom periodu, ova kompanija je uspjela zadržati i obnoviti ISO Standard sistema upravljanja kvalitetom - ISO 9001:2000 i uskladiti tehnologiju i proizvode s normama EU.

Ovih dana uspješno je provedena procedura usaglašavanja izrade proizvoda iz kaminskog asortimana u skladu sa evropskim standardom EN 13240:2002/A2:2005.

Tako su zadovoljeni svi uslovi propisani evropskim direktivama i standardima, dobijen certifikat za označavanje proizvoda iz grupe kamina na čvrsto gorivo sa CE znakom, što omogućuje da se proizvodi Heliosa izvoze i na tržišta zemalja Evropske unije.

Ova kompanija planira, do kraja godine, proizvesti 16.000 peći, 3.000 kamina i 2.000 ostalih kućanskih uređaja.

N. Š. - M.

Seminar

„Upravljanje ljudskim resursima za građevinske kompanije“

U organizaciji Privredne komore Federacije Bosne i Hercegovine i Micro grupe d.o.o., u sklopu rada Centra za konkurentnost privrede u EU, Trening centar za građevinu, arhitekturu i nekretnine, održan je dvodnevni seminar o temi „Upravljanje ljudskim resursima za građevinske kompanije“.

Seminar je održan u sali Privredne komore FBiH, 14 i 15. maja ove godine, a predavač je bio Željko Marić.

S obzirom na to da je ovaj seminar namijenjen i prilagođen kompanijama koje imaju više od 10 zaposlenih, posebno onima kod kojih su potrebne savremene metode motivacije zaposlenih i stvaranje jače veza uz samu kompaniju, njenu viziju i ciljeve, odziv menadžmenta građevinskih kompanija iz FBiH je upravo i bio iz ove ciljane skupine preduzeća, kao što su: Hidrogradnja, Intergeoss, Euroing 4D, Hering d.o.o., Stilles, Almont Inženjering itd.

Predavač Željko Marić naglasio je značaj upravljanja ljudskim potencijalima, kao poslovne funkcije, koja objedinjuje poslove i zadatke vezane uz ljude, njihovo pribavljanje, izbor,

obrazovanje i druge aktivnosti osiguravanja i razvoja zaposlenih.

Dat je osvrt na sve faze razvoja koje je prošla ova poslovna funkcija, od one kad je u okviru svoje djelatnosti obuhvaćala izbor potencijalnih zaposlenika, razmjesta na poslove i čuvanje personalnih podataka, preko stručnog osposobljavanja, pa sve do formulisanja politike koja maksimizira integraciju svih zaposlenih u preduzeću, razvija zainteresovanost ljudi, fleksibilnost i kvalitetu rada čime se kombinuje interes preduzeća i njegovih zaposlenih.

Cilj ovog dvodnevnog seminara bio je naučiti polaznike kako upravljati ljudskim resursima kroz sljedeće tematske cjeline:

- * Upoznavanje sa dimenzijama organizacije i strategije upravljanja ljudskim resursima,

- * Formiranje programa upravljanja kadrovima (zapošljavanje, odnosi, ocjenjivanje rada, komunikacije, studija slučaja-zadatak za polaznike),

- * Formiranje procedura i zadataka, faktorima za unapređenje, kriterijima ocjenjivanja postignuća i

uspješnosti, sistemom povratnih informacija, postavljanjem očekivanja, vježbom godišnjeg razgovora,

- * Određivanje modela nagrađivanja i motivacije radnika,

- * Kako voditi timove i izvući maksimalan potencijal iz grupe,

- * Upoznavanje sa koncepcijama i raznovrsnim modelima kontrole zaposlenika,

- * Srovođenje regrutacije i selekcije,

- * Kako kreirati planiranje karijere,

- * Upravljanje sistemom plaća i nagrade.

Drugi dan seminara polaznici su aktivno učestvovali u praktičnoj vježbi i primjeni stečenih znanja.

Nakon dodjele diploma o pohađanju seminara, svim polaznicima je ponuđena anketa da ocijene kvalitet same organizacije, zadovoljstvo/nezadovoljstvo načinom predavanja.

Prema ocjenama prisutnih, seminar je ocijenjen kao vrlo uspješan, čime je i zaključen ovaj ciklus za ovu godinu, kada je riječ o radu Trening centra za građevinu, arhitekturu i nekretnine.

Dženana AVDIĆ

Radionica

„Popularizacija okolišnih zakona - izazovi okolišne dozvole“

U Sarajevu je, u Hotelu Grand, 16. maja, održana radionica „Popularizacija okolišnih zakona - izazovi okolišne dozvole“, u organizaciji Federalnog ministarstva okoliša i turizma i Centra za ekonomski, tehnološki i okolišni razvoj. Cilj je bio da se subjekti, zainteresirani za problematiku pripreme, izrade i pribavljanja okolišnih dozvola, izravno informišu o aktuelnom zakonskom okviru kojim se reguliše ova oblast.

Učesnici su imali ekskluzivnu priliku da se upoznaju sa osnovnim elementima nedavno kompletirane Strategije zaštite okoliša.

Teme radionice su bile:

- * Uvod u dokumente Strategije zaštite okoliša,

- * Promocija okolišne dozvole - Postupak izdavanja okolišne dozvole,

- * Metodika izrade okolišne dozvole,

- * Registar zagađivača i zagađivanja i

- * Primjena BAT-ova, provedbeni propisi i iskustva u BiH.

Radionica je bila namijenjena: zaposlenicima u kantonalnim ministarstvima koji izdaju okolišnu dozvolu; privrednim subjektima koji imaju obavezu pribavljanja okolišne dozvole; stručnjacima koji su članovi komisija za ocjenu planova aktivnosti; nevladinim organizacijama i zainteresiranoj javnosti; Federalnoj i kantonalnim privrednim komorama i inspekcijским službama.

Učesnicima radionice podijeljen je priručnik „Izazovi okolišne dozvole“, u čijem uvodu stoji: „Ne smijemo dovesti u pitanje naš dolazak do cilja, a on je očuvana i čista priroda i okoliš na zadovoljstvo svakog građanina naše zemlje i budućih generacija.“

Mr. N. ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Programi prekogranične saradnje

U organizaciji CBIB - Regionalni projekat za jačanje institucija za prekograničnu saradnju, Direkcije za evropske integracije Bosne i Hercegovine i Sarajevske regionalne razvojne agencije - SERDA, održana je u Višegradu Regionalna konferencija posvećena programima prekogranične saradnje

Na konferenciji su prezentirani programi prekogranične saradnje BiH - Srbije i BiH - Crne Gore od 2007. do 2013. godine, u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) Evropske unije.

Ciljevi prekogranične saradnje Komponenta IPA-e, koja se odnosi na prekograničnu saradnju, predstavlja instrument usmjeren ka promociji i pružanju podrške prekograničnoj saradnji na novim spoljnim granicama EU.

Ciljevi programa prekogranične saradnje su:

- Podsticanje prekograničnih inicijativa u oblasti društvenog razvoja, ekonomije i zaštite životne sredine u pograničnim oblastima;
- Podsticanje rješavanja zajedničkih problema u oblasti zaštite životne sredine, javnog zdravlja, pre-

venije i borbe protiv organizovanog kriminala;

- Granice - jačanje efikasnosti i sigurnosti granica;
- Promovisanje pravne i administrativne saradnje,
- Podsticanje lokalnih tzv. ljudi ljudima aktivnosti (people to people).

Programi prekogranične saradnje u okviru IPA-e BiH će od 2007. do 2013. godine učestvovati u tri bilateralna prekogranična programa (BiH - Hrvatska, BiH - Srbija, BiH - Crna Gora), Jadranskom prekograničnom programu i dva transnacionalna programa

(Prostor jugoistočne Evrope (SEES - South East European Space) i Mediteranskom programu (MED-Mediterranean Programme)).

U projektnim prijedlozima mogu učestvovati:

- Nefitne organizacije,
- Državne institucije,
- Lokalna samouprava,
- Javna/komunalna preduzeća,
- Vladine agencije,
- Univerziteti i instituti,
- Obrazovne institucije,
- NVO i udruženja,
- Poslovna udruženja,
- Privredne komore,
- Agencije za razvoj MSP
- MSP

Programski sektori će biti:

- Razvoj turizma,
- Unapređenje poduzetništva,
- Ruralni razvoj,
- Zaštita životne sredine (zaštita,

promovisanje i upravljanje prirodnim resursima),

- Društveno-kulturno povezivanje lokalnih zajednica.

Dati su sljedeći primjeri mogućih aktivnosti:

- * Planiranje i razvoj prekogranične biznis infrastrukture (industrijske i poslovne zone),

* Razvoj zajedničkih institucija za podršku poduzetništvu (poslovni centri, biznis inkubatori, centri za transfer tehnologije, centri za razvoj poduzetništva),

* Zajednička izrada programa za zaštitu životne sredine: upravljanje riječnim slivovima, zagađenje vazduha, korištenje termalnih izvora, info kampanje usmjerene na industrijska preduzeća i opštu javnost,

* Sprečavanje prirodnih katastrofa - preventivne aktivnosti (u slučaju poplava ili požara),

* Zajedničke inicijative i povezivanje mladih,

* Pomoć marginalizovanim grupama,

* Lakši pristup službama zdravstvene zaštite,

* Lakši pristup obrazovanju.

Glavni cilj regionalnog povezivanja sa Srbijom:

Povezivanje ljudi, zajednica i ekonomija pograničnih regija kroz zajednički rad na razvoju uz korištenje ljudskih, prirodnih i ekonomskih resursa i prednosti.

Prioriteti:

- Socio-ekonomska kohezija kroz zajedničke aktivnosti poboljšanja fizičke, poslovne, socijalne i institucionalne infrastrukture i kapaciteta,
- Tehnička pomoć.

Glavni cilj regionalnog povezivanja sa Crnom Gorom:

Podsticaj zajedničkom razvoju prekograničnog područja, njegovih ekonomskih, prirodnih i ljudskih resursa i potencijala, jačanjem kapaciteta ljudskih resursa i zajedničkih institucionalnih mreža između lokalnih zajednica i privatnih i javnih učesnika.

Prioriteti:

- Podrška stvaranju zajedničkog socio-ekonomskog okruženja za ljude, zajednice i ekonomije graničnog područja,
- Tehnička pomoć.

Ukupni budžet za realizaciju prekogranične saradnje Srbija - BiH iznosi 3.400.000 KM, a za realizaciju prekogranične saradnje Crna Gora - BiH predviđeno je 2.200.000 KM.

Mira IDRIZOVIĆ

Utvrđen Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poticaju razvitka malog gospodarstva

Radi usuglašavanja s odredbama Zakona o prekšajima FBiH, te zaštite i namjenskog trošenja sredstava, Vlada Federacije BiH utvrdila je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poticaju razvitka malog gospodarstva. Na ovaj način se, ujedno, Federalnoj upravi za inspekcijske poslove omogućava nesmetana primjena zakonskih odredaba.

Najbitnija promjena, u odnosu na postojeća rješenja, odnosi se na to što Federalno ministarstvo razvitka, poduzetništva i obrta posebnim aktom uređuje prava i obveze korisnika poticajnih sredstava. Taj akt, uz ostalo, mora sadržavati informacije o nazivu partnera u realizaciji razvojnog projekta, nakanu, način uporabe i uvjete uključivanja sredstava, te njihovu vrstu i vrijednost, uvjete, dinamiku i rokove realiziranja projekta, kao i izvješćivanje o realiziranju preuzetih obveza.

Izmjene i dopune Zakona donose i nove kaznene mjere, koje se kreću i do 10.000 konvertibilnih maraka.

Utvrđen Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli cijena

Među glavnim novinama što ih je, u odnosu na sada važeća rješenja, ponudio Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli cijena, utvrđen na 54. sjednici Vlade FBiH, jeste osnivanje savjeta za praćenje cijena na svim razinama vlasti u Federaciji BiH. Njihov zadatak je sagledavanje utjecaja rasta cijena na standard građana, te predlaganje uvođenja izravne kontrole cijena ukoliko je indeks troškova života veći od pet posto.

Gospodarska društva i druge pravne i fizičke osobe cijene formiraju slobodno, osim za one proizvode i usluge za koje je posebnim propisom utvrđen drugačiji način formiranja cijena. Pri slobodnom formiranju cijena nije dopušteno narušavati principe slobodne konkurencije. To se odnosi na izravno ili neizravno dogovaranje kupovne i prodajne cijene ili bilo kojih drugih trgovinskih uvjeta, ograničavanje i kontrolu proizvodnje i tržišta, dogovaranje podjele tržišta ili izvora snabdijevanja.

Definiran je i pojam kontrole cijena, pod čime se, među ostalim, podrazumijeva praćenje i analiza njihova

kretanja na domaćem i svjetskom tržištu i utjecaj na stabilnost tržišta i na životni standard. Predviđeno je i predlaganje mjera izravne kontrole cijena u slučajevima poremećaja u proizvodnji i na tržištu roba i usluga.

Vlada FBiH

Utvrđen Nacrt zakona o obrtu i obrtu sličnim djelatnostima

Nakon što su sagledani svi prijedlozi iz javne rasprave za izmjene Zakona o obrtu, konstatirano je kako bi trebalo mijenjati više od 50 posto teksta, te je odlučeno ponuditi sasvim novi zakonski tekst. Njime se obrt definira kao samostalno i trajno obavljanje dopuštenih i registriranih gospodarskih djelatnosti fizičkih osoba u osnovnom, dopunskom ili dodatnom zanimanju. Obrtu slična djelatnost je takva koja se obavlja po pravilima obrta, ali se ne smatra obrtom, u što se, sukladno članku III. Zakona o poljoprivredi, ubrajaju i poljoprivredne djelatnosti. U ovu kategoriju, također, spada i domaća radinost.

Nacrt zakona priznaje i kategoriju tradicionalnih i starih obrta koji iziskuju poznavanje posebnih umijeća i vještina, a njihov popis će, na prijedlog Federalnog ministarstva ra-

zvitka, poduzetništva i obrta, utvrditi Vlada FBiH. Za ovu vrstu obrta Federalna i vlade kantona mogu propisati odgovarajuće olakšice.

Dozvolu (tzv. obrtnicu) za bavljenje obrtom izdaje nadležno općinsko tijelo. Ukoliko u roku od 15 dana od podnošenja zahtjeva ne dobi je pozitivan ili negativan odgovor, obrtnik može započeti obavljanje obrta, o čemu je dužan pismeno izvjestiti nadležno općinsko tijelo.

Parlament FBiH

Usvojen Prijedlog zakona o Razvojnoj banci

Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH usvojio je Prijedlog zakona o Razvojnoj banci FBiH, koja će poticati razvoj privrede i društva u cjelini.

Skupštinu Razvojne banke činit će Vlada FBiH, a Nadzorni odbor sedam članova koje će imenovati Skupština na prijedlog Ministarstva finansija FBiH.

Vijeće ministara BiH

Usvojeni pravilnici u oblasti prehrane

Vijeće ministara BiH je, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane BiH, usvojilo veći broj pravilnika u oblasti prehrane, kojima se štite interesi potrošača i proizvođača i omogućava potrošačima da izvrše izbor u vezi s hranom koju upotrebljavaju.

Usvojeni su pravilnici o opštem deklariranju ili označavanju upakovane hrane, označavanju hranjivih vrijednosti upakovane hrane, uslovi ma upotrebe prehrambenih aditiva u hrani namijenjenoj za ishranu ljudi, upotrebi boja u hrani, upotrebi zaslađivača i prehrambenih aditiva osim boja i zaslađivača u hrani, te Pravilnik o voćnim sokovima, voćnim nektarima i sličnim proizvodima i Pravilnik o osvježavajućim bezalkoholnim pićima i sličnim proizvodima.

Donošenjem ovih pravilnika BiH čini značajan iskorak i otklanja neusklađenosti u segmentu prehrane.

Predmeti o poduzetništvu u nastavnim planovima

Vlada FBiH je, nakon razmatranja, prihvatila Informaciju Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta o zastupljenosti predmeta o poduzetništvu u nastavnim planovima na području FBiH.

Povelja Evropske unije preporučuje razvijanje poduzetničkog duha kroz obrazovni sistem uvođenjem predmeta o poduzetništvu u nastavni plan osnovnih i srednjih škola, kao i fakulteta, pa je to obaveza i za naš obrazovni sistem

U FBiH se trenutno u osnovnom obrazovanju poduzetništvo ne obrađuje kao poseban predmet, dok je u srednjim školama u programima na bosanskom jeziku ono neujednačeno i obrađuje se u sklopu različitih predmeta, a ne kao zaseban predmet. U programima na hrvatskom jeziku se ova oblast izučava jedinstveno kroz

predmet "Politika i gospodarstvo", a u ekonomskim školama uveden je poseban predmet "Poduzetništvo".

Reformom obrazovanja po kriterijima EU mijenjaju se postojeći planovi i programi u FBiH u srednjim školama, pa se u strukama obuhvaćenim reformom uvodi "Poduzetništvo" kao poseban, ili se ova oblast tretira u okviru drugih predmeta. Njemački GTZ pruža pomoć u realizaciji projekta reforme obrazovanja sa fokusom na stručno obrazovanje u srednjim školama.

U okviru aktivnosti koje treba preduzeti na ovom planu, predlaže se da se u nastavne planove osnovnih škola uvede više nastavnih jedinica vezanih za razvijanje poduzetničkog duha i ideja, a da se u srednjim školama tehničke struke uvede zaseban predmet "Poduzetništvo". U tom se smislu treba educirati i nastavnici. Na višim školama i fakultetima treba uvesti dopunu nastavnih planova i programa iz ove oblasti i vršiti kontinuiranu obuku studenata o načinu vođenja preduzeća - navodi se u Informaciji.

Informacijski sistem za mala i srednja preduzeća

Vlada Federacije BiH usvojila je Informaciju o uvođenju informacijskog sistema za mala i srednja preduzeća (MSP) u FBiH. U ovom dokumentu se, između ostalog, navodi da ne postoji institucija koja prati ova preduzeća kao posebnu strukturu.

Stoga je neophodno uvođenje jedinstvenog informacijskog sistema za tu oblast kako bi se mogli dobiti relevantni podaci o broju malih i srednjih poduzeća, njihovoj strukturi po djelatnosti i općinama, broju zaposlenih, ostvarenom prometu, uvozu i izvozu, ostvarenoj dobiti i drugim ekonomskim pokazateljima.

Glavni nosilac uspostave i realizacije projekta Informacijskog sistema za MSP je federalno Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta.

Nova kreditna linija za ulaganja u poljoprivredu

Za investicijske projekte 24 miliona

Proizvođači hrane u FBiH dobili su novu kreditnu liniju za ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju, a na osnovu Protokola koji su potpisali Damir Ljubić, ministar federalnog Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, i Ramiz Džaferović, direktor Investicijske banke FBiH.

Za investicijske projekte biće izdvojeno 24 miliona KM, od čega će federalno Ministarstvo poljoprivrede izdvojiti osam

miliona KM, a Investicijska banka 16 miliona KM. Struktura finansiranja investicijskih projekata je da su 50 posto kredita sredstva Investicijske banke, 25 posto sredstva Ministarstva poljoprivrede, dok će 25 posto sredstava izdvojiti korisnik kredita. Krediti će se davati na period od 10 godina, sa grejs periodom do 36 mjeseci sa kamatnom stopom od četiri posto, a dva posto subvencionirati će Ministarstvo.

Predviđene su investicije za ratarsku i povrtlarsku proizvodnju, govedarstvo, ovčarstvo, svinjogojstva, peradarstvo, ribarstvo, pčelarstvo, višegodišnje nasade, staklenike i plastenike, izgradnju kapaciteta u prehrambenoj industriji (pakirnice, sortirnice, dorada voća i povrća, hladnjače za voće i povrće), a odluku o dodjeljivanju kredita donosit će nadležni organ Investicijske banke.

M. MEŠANOVIĆ

Priznanja

Status Superbrand u BiH dobilo 125 brandova

Superbrands ekspertno vijeće za BiH, koje čine vodeći poslovni, marketinški, te akademski stručnjaci, kao i predstavnici medija, svojim neovisnim glasanjem dodijelilo je status Superbranda najboljim tržišnim markama na području BiH.

Glasovima vijeća, 125 brandova je zaslužilo status Superbrand u BiH, od kojih je jedna trećina domaćih brandova.

Asa Prevent Group, Violeta, Sarajevo Film Festival, Arix i Mostarski most su prvi domaći Superbrandovi u BiH, dok je u kategoriji stranih brandova vodeće mjesto zauzela Milka, saopćio je Superbrands adriatic d.o.o.

Ostali Superbrandovi će biti predstavljeni javnosti na samoj ceremoniji dodjele priznanja u septembru ove godine.

Izabrane tržišne marke su svojom kvalitetom, prepoznatljivošću i dosljednošću stekle status lidera na tržištu BiH, dok su Sarajevo Film Festival i Stari most u Mostaru ocijenjeni kao brandovi koji su do sada znatno doprinijeli promoviranju BiH u svijetu i stoga zaslužili status Superbranda.

Robni promet sa inostranstvom preko dvije milijarde KM

BiH je u aprilu ove godine ostvarila ukupan robni promet sa inostranstvom u vrijednosti od 2,020 milijardi KM, od čega se na izvoz odnosi 568 miliona KM ili 28,1 odsto, a na uvoz 1,452 milijarde KM ili 71,9 odsto.

Na konferenciji za novinare kazao je da u okviru ukupno ostvarenog vanjskotrgovinskog prometa BiH u aprilu pokrivenost uvoza izvozom iznosi 39,1 odsto.

“U periodu prva četiri mjeseca ostvaren je izvoz u vrijednosti od 2,135 milijardi KM, što je za 16,2 odsto više u odnosu na isti period prethodne godine, dok je uvoz iznosio 5,125 milijardi KM, što je za 28 odsto više u odnosu na isti period prethodne godine”, rekao je Milinović.

U istom periodu pokrivenost uvoza izvozom iznosio je 41,7 odsto, dok je trgovinski deficit bio 2,990 milijardi KM.

U prva četiri mjeseca

Najviše se izvezilo u Hrvatsku i Njemačku

Prema podacima Agencije za statistiku BiH, u prva četiri mjeseca ove godine BiH je najviše izvezila u Hrvatsku u vrijednosti od 365 miliona KM, što je 17,1 odsto od ukupno ostvarenog izvoza, kao i u Njemačku u vrijednosti od 299 miliona KM, odnosno 14 odsto od ukupno ostvarenog izvoza.

U istom periodu najviše se uvezilo iz Hrvatske u vrijednosti od 841 milion KM, što je 16,4 odsto od ukupno ostvarenog uvoza i Njemačke u vrijednosti od 638 miliona KM, odnosno 12,5 odsto od ukupno ostvarenog uvoza.

Posmatrano po sektorima Harmoniziranog sistema (HS), odnosno Carinske tarife BiH, u prva četiri mjeseca najveće učešće u izvozu ostvareno je u sektoru “Obični metali i proizvodi od običnih metala” sa ukupnom vrijednošću od 612 miliona KM, što iznosi 28,7 odsto od ukupnog izvoza.

Najveće učešće u uvozu ostvareno je u sektoru “Mašine; elektrotehnička oprema” sa ukupnom vrijednošću od 869 miliona KM, što iznosi 17 odsto od ukupnog uvoza.

U aprilu

Mjesečni indeks potrošačkih cijena niži za 0,4 odsto

Prema podacima Agencije za statistiku BiH, u BiH je u aprilu ove godine, u odnosu na prethodni mjesec, zabilježeno prosječno sniženje cijena za 0,4 odsto, izazvano redovnim aprilskim prelaskom na ljetnu tarifu cijena električne energije

U odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata došlo je do sniženja cijena, u prosjeku, za 7,7 odsto, što je doprinijelo ukupnom sniženju cijena za 1,81 odsto u prosjeku.

Pored ovog odjeljka, u aprilu u odnosu na mart 2008. godine do sniženja cijena došlo je još samo u odjeljku odjeće i obuće za 0,7 odsto.

U istom periodu, do prosječnog povećanja cijena došlo je u odjeljcima prevoza (za 1,1 odsto), hrane i bezalkoholnih pića (za 0,8 odsto), restorana i hotela (za 0,4 odsto), ostalih dobara i usluga (za 0,3 odsto), namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće (za 0,2 odsto), alkoholnih pića i duhana (0,1 odsto), te rekreacije i kulture (za 0,1 odsto).

U odjeljku prevoza rast cijena je uzrokovan povećanjem cijena benzina i dizelskog goriva, tehničkog pregleda za motorna vozila, karata za gradski i međugradski prevoz, te povećanjem cijena taksi prevoza.

U okviru odjeljka hrana i bezalkoholna pića rast cijena je uzroko-

van porastom cijena brašna i predačevina od brašna, pekarskih proizvoda, tjestenine, svježe ribe, ulja i masti, te određenih vrsta voća i povrća.

U ostalim odjeljcima nije bilo promjena cijena u aprilu u odnosu na mart 2008. godine.

U posljednjem periodu je nastavljen rast cijena hrane i pića iz prošle godine, a cijene goriva su, također, rasle gotovo svakog mjeseca.

U pogledu osnovnih životnih namirnica može se primijetiti da su od oktobra 2007. do aprila ove godine hrana i bezalkoholna pića poskupjeli za 9,82 odsto, od čega hrana za 10,69 odsto, a bezalkoholna pića za 2,64 odsto.

Od hrane su u tom periodu najviše rasle cijene ulja i masnoća (za 19,84 odsto), mlijeka, sira i jaja (za 12,04 odsto) i hljeba i žitarica (za 10,64 odsto).

Gorivo i mazivo su paralelno u posljednjih pola godine, u prosjeku, poskupjeli za 9,18 odsto, od čega su najviše rasle cijene dizel-goriva (za 14,76 odsto).

Industrijska proizvodnja veća za 6,4 odsto

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH u aprilu 2008. godine, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2005. godine, veća je za 20,5 odsto, a u odnosu na proizvodnju iz aprila 2007. godine veća je za 2,5 odsto, dok je u odnosu na mart ove godine veća za 6,4 odsto.

Ukupna industrijska proizvodnja u periodu januar - april 2008. godine, u odnosu na isti period 2007. godine, veća je za 4,3 odsto, u području Rudarstva veća je za 3,5 odsto, Prerađivačke industrije veća je za 3,4 odsto, a u području Snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom za 7,6 odsto.

Prema glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda, u januaru - aprilu 2008. godine, u odnosu na isti period 2007. godine, proizvodnja bilježi povećanje energije za 8,1 odsto, intermedijarnih proizvoda, osim energije za 4,6 odsto, kapitalnih proizvoda za 7,8 odsto, netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 1,1 odsto, dok je zabilježeno smanjenje proizvodnje trajnih proizvoda za široku potrošnju za 15,6 odsto.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda niži za 3,8 odsto

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u aprilu 2008. niži je za 3,8 odsto u odnosu na mart 2008. godine

Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, indeks cijena intermedijarnih proizvoda, osim energije, viši je za 1,7 odsto, te netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,6 odsto.

Pad indeksa cijena je registriran kod energije za 14,6 odsto, zbog primjene nižih sezonskih tarifnih stavova, te kod trajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,3 odsto.

U ostalim grupacijama indeksi cijena se nisu mijenjali u ovom mjesecu.

Posmatrano prema područjima KD-a (Klasifikacija djelatnosti), indeks cijena je viši u području prerađivačke industrije za jedan odsto.

Pad indeksa cijena je registriran kod snabdijevanja električnom

energijom, plinom i vodom za 19,2 odsto, a u području rudarstva za 0,1 odsto.

Posmatrano po odjeljcima, rast indeksa cijena je registriran kod proizvodnje metala za 5,9 odsto, proizvodnje hemikalija i hemijskih proizvoda za četiri odsto, proizvodnje proizvoda od metala, osim mašina i opreme, za 2,9 odsto, vađenja ostalih ruda i kamena za 1,9 odsto, proizvodnje proizvoda od gume i plastike za 1,5 odsto, proizvodnje koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva za 0,7 odsto, proizvodnje celuloze, papira i proizvoda od papira za 0,6 odsto, proizvodnje hrane i pića za 0,3 odsto, prerade drveta i proizvodnje proizvoda od drveta, osim namještaja i proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda, za 0,1 odsto.

Pad indeksa cijena je registriran kod snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i toplom vodom za 20,2 odsto, vađenja ugljena i treseta za 0,6 odsto, proizvodnje električnih mašina i aparata i proizvodnje namještaja za 0,4 odsto.

U ostalim odjeljcima indeksi cijena se nisu mijenjali u ovom mjesecu.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u aprilu 2008. viši je za 3,3 odsto u odnosu na prosječan indeks iz 2007. godine, za 0,4 odsto u odnosu na decembar 2007., a u odnosu na isti mjesec prethodne godine za 6,3 odsto.

Za četiri mjeseca ove, u odnosu na isti period prethodne godine, indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda je viši za 5,6 odsto.

Indeks potrošačkih cijena niži za 0,26 odsto

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ukupan indeks potrošačkih cijena u Federaciji BiH u aprilu 2008. godine niži je za 0,26 odsto u odnosu na prethodni mjesec.

Rast cijena registriran je u odjeljku prevoz za 0,97 odsto, hrana i bezalkoholna pića za 0,78 odsto, namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 0,32 odsto, u odjeljku ostala dobra i usluge za 0,17 odsto, u odjeljku restorani i hoteli za 0,10 odsto, rekreacija i kultura za 0,08 odsto i u odjeljku alkoholna pića i duhan za 0,06 odsto.

U odjeljku stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti cijene su niže za 6,25 odsto, zbog primjene nižih sezonskih tarifnih stavova, odjeća i obuća za 0,71 odsto i u odjeljku zdravstvo za 0,28 odsto.

U odjeljcima komunikacije i obrazovanje cijene se nisu mijenjale u ovom mjesecu.

Ukupan indeks potrošačkih cijena je viši za 7,56 odsto u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na decembar 2007. godine za 2,35 odsto.

Za posljednjih 12, u odnosu na prethodnih 12 mjeseci, ukupan indeks potrošačkih cijena je viši za 3,82 odsto.

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina IX
Broj 68
Maj/svibanj
2008.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda, glavni urednik,
Mira Idrizović,
odgovorni urednik,
članovi:
Šemsa Alimanović,
Ljubo Dadić, Fahrudin Đikić,
Juso Škaljić i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.o.o.

Sarajevo
Općinski sud
Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018
Identifikacioni broj
4200088140005
Identifikacioni broj PDV
200088140005

Štampa: "ARKA PRESS" d.o.o.
Sarajevo, Hamdije Čemerlića 43

Evropska unija

Konferencija u Briselu

Razvoj civilnog društva u jugoistočnoj Evropi: izgradimo Evropu zajedno

Na inicijativu Generalnog direktorata Evropske komisije za proširenje, predstavnici više od sto nevladinih i drugih organizacija civilnog društva iz država kandidatkinja za članstvo u EU, kao i iz država potencijalnih kandidatkinja, susreli su se, sredinom aprila, sa istim organizacijama iz zemalja članica EU u Briselu, radi razmjene iskustava i informacija, ali i diskusije u vezi sa njihovom ulogom u priključenju pomenutih zemalja Evropskoj uniji. Konferenciju su otvorili evropski komesar za proširenje Oli Ren i poznati promotor civilnog društva u svijetu Džordž Soroš. Tokom Konferencije održano je više radionica na kojima su predstavnici nevladinih organizacija, između ostalog, zatražili od Evropske komisije da podrži njihovo uključjenje u debatu o procesu proširenja i EU programe, kao i da obrati dodatnu pažnju u određivanju prioriteta kod razmještanja IPA fondova u budućnosti.

Nakon dvodnevnog rada, doneseni su zaključci Konferencije:

1. Reforme tokom procesa pridruživanja donose značajne prednosti za kvalitet života ljudi. Organizacije civilnog društva (CSO) mogu igrati važnu ulogu u transformaciji zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja u demokratije evropskih zemalja, u kojima je vladavina zakona čvršće ukorijenjena u praksu demokratije i uprave na svim nivoima.

Prošireno učešće CSO u reformama poduzetim u zemljama proširenja može biti ključni faktor u utvrđivanju brzine i kvaliteta ukupnog procesa priključenja, kao i dobijanja javne podrške za priključenje Evropskoj uniji.

2. Organizacije civilnog društva u zemljama proširenja suočavaju se sa zajedničkim problemima:

- nedovoljna saradnja vlasti na centralnom, regionalnom i lokalnom nivou;
- potreba za povećanjem profesionalizma nevladinih organizacija, njihovog tehničkog znanja/ekspertize, s ciljem bolje uključenosti u procese donošenja zakona i odlučivanja;
- pravni i finansijski okvir u nekoliko zemalja još uvijek su nepovoljni za CSO;
- problemi komunikacije s ljudima i mali broj članova spriječavaju ih u iskazivanju interesa društvenih sektora;
- ovisnost o donatorima ili nedostatak finansija, naročito iz domaćih izvora.

3. Odgovornost za jačanje uloge i uticaja civilnog društva u zemljama proširenja leži prvenstveno unutar samih tih zemalja. Među akcijama koje treba poduzeti su:

- povećati profesionalizam i kapacitet CSO kroz aktivnu razmjenu znanja i bolju edukaciju;
- aktivno tražiti tehničku ekspertizu i informacije o politikama EU, mogućnosti finansiranja i upravljanju projektima;

- povećati transparentnost i komunikaciju u vlastitom najbližem društvenom okruženju, te tako dobiti podršku za aktivnosti od građana i povećati članstvo i legitimitet;
- postati dio rješenja i doprinijeti postizanju reformi u vlastitim društvima;
- poboljšati svoje finansiranje i osigurati stalnije i raznovrsnije izvore finansiranja, uz održavanje nezavisnosti „trećeg sektora“;
- raditi na održivosti svojih aktivnosti i projekata.

Evropska komisija će sa svoje strane poduzeti sljedeće mjere radi nastavka promocije razvoja civilnog društva u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama.

4. Konsultacije

- Nastaviti aktivnosti u okviru rada na izvještajima o godišnjem napretku (konsultacije lokalnih NVO od Delegacija Evropske komisije, nakon kojih će slijediti serija sastanaka s krovnim NVO sa sjedištem u Briselu).

- Nastaviti konsultacije o Dokumentima za višegodišnje indikativno planiranje, zatim strukturi sredstava iz programa IPA po zemljama i nacionalnih kratkoročnih i srednjoročnih prioriteta u okviru Evropskog i pristupnog partnerstva. Poboljšanja će se moći osjetiti i u 2008. godini: razmotriti koristi od objavljivanja smjernica i tome kako bolje koristiti web stranice delegacija Evropske komisije.

- Nacionalne vlasti podsjetiti o obavezi da se konsultuju sa svojim partnerima kod izrade planova/programa.

5) Koordinacija donatora

- U skorijoj budućnosti inicirati izradu preporuka o mogućim načinima pridobijanja većeg interesa velikih privatnih donatora.
- Potreba da se razmotri da li u ovom kontekstu koristiti DECIM (Mehanizam donatorske razmjene, koordinacije i informi-

sanja), koji je otvoren bilateralnim i multilateralim donatorima i privatnim fondovima, a od kojeg će koristiti imati veliki broj organizacija civilnog društva.

6) Procedure oko programa IPA

- Nastaviće se njihovo pojednostavljanje, te se očekuje pomoć od CSO, putem preciznih i detaljnih sugestija.

- Potreba da se pronađe balans između dobrog finansijskog upravljanja (uključujući fokus na prevenciji neregularnog korištenja fondova) i manjih administrativnih opterećenja za aplikante.

7) Dugoročna podrška

8) Regionalno umrežavanje je važan faktor uspjeha za razvoj civilnog društva. Neke od koristi koje se mogu postići:

- Brže usvajanje evropskih standarda u različitim sektorima i efikasnija implementacija,

- Međudržavni projekti s regionalnom dimenzijom doprinose dobroj upravi, pošto su osnovni problemi u ovim zemljama isti,

- Razmjenom podataka, ekspertize i zajedničkih pozicija, CSO mogu vršiti veći pritisak na vlade radi provođenja reformi u ključnim sektorima;

- Identifikacijom specifičnih problema od zajedničkog interesa i izradom konkretnih programa rada, umreženi partneri

mogu osigurati najbolju iskorištenost raspoloživih EU programa u kontekstu procesa pridruživanja.

9) Komisija organizacije civilnog društva smatra glavnim partnerima. Njihova aktivnost je važna i kao faktora u širenju informacija o politikama EU, a i u smislu zagovaranja reformi. Njihova uloga „stražara“ naročito doprinosi osiguravanju odgovornosti vlade.

10) Odnos Komisije i CSO-a u zemljama proširenja nije samo donator-korisnik. Postoje i druga sredstva za povećanje uticaja CSO u zemljama proširenja: dobijanje podrške iz EU može imati bitan uticaj na nacionalnom (državnom) nivou.

11) Vizne olakšice za građane zemalja proširenja su drugi bitan faktor u razvoju saradnje i konkretnih partnerstava između nevladinih organizacija iz EU i zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja. Komisija će nastaviti da djeluje ka ovom cilju.

12) Iako nije jedino u agendi, pitanje finansiranja od EU je vrlo važno. Jedinica za civilno društvo u okviru programa IPA će jačati CSO-e u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama. Tri stvari na koje je Komisija odlučila da se fokusira - jačanje kapaciteta, kontakti „ljudi s ljudima“ i umrežavanje - imale su podršku među CSO-ima učesnicima kon-

ferencije. Komisija je spremna da prima sugestije za unapređenja vezano za izradu projekata i njihovu implementaciju.

13) Ova konferencija signalizira da početak IPA programa nije samo jedan jedinstveni događaj. EU ima dobru evidenciju konsultacija sa CSO, što nije uvijek slučaj sa vlastima na državnom nivou. Ovaj skup može biti polazna tačka za naprednije strukturiran dijalog između CSO i Evropske komisije.

14) Komisiji je potrebno da dobije povratne informacije, ideje i prijedloge. Ali, oni trebaju biti konkretni, usredsređeni i konstruktivni. Komisiji, također, treba i sigurnost da će konsultacije koje se vrše sa CSO-ima osigurati visok nivo prezentiranja društava u njihovim zemljama.

15) Potrebno je uspostaviti stalni forum dijaloga između Komisije i CSO iz zemalja proširenja i to redovnim sastancima (biće utvrđeni format i periodičnost).

16) Biće kreirana virtualna platforma za CSO iz zemalja proširenja i zemalja EU, s ciljem produbljivanja dijaloga, razmjene dobrih praksi, traženja partnera i eventualno razvoja konkretnih projekata. Ova web stranica moći će se pokrenuti, odnosno voditi od CSO, a podržaće je Evropska komisija. Uspješni postojeći forumi mogu biti primjer za to.

L. SADIKOVIĆ

Ruralni razvoj

Evropska komisija predložila reformu Zajedničke poljoprivredne politike

Evropska komisija je zastupnicima Evropskog parlamenta predstavila prijedlog reforme Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) kako bi se odgovorilo rastućoj potražnji za prehrambenim proizvodima

Prijedlog Evropske komisije jeste da se trajno ukine obaveza o smanjenju obradivih poljoprivrednih površina, ukidanju kvote za proizvodnju mlijeka, te ukidanju veze između visine subvencija s količinom proizvodnje.

Evropska unija je još 1988., kao mjeru za sprečavanje viškova proizvoda, uvela obavezu da se svake godine smanje za 10 posto obradive poljoprivredne površine. Prošle godine je privremeno ukinuta ova mjera, a EC predlaže trajno ukidanje.

Evropska komisija predlaže i postupno ukidanje kvota za mlijeko, koje su uvedene 1984. godine, također, kao mjera protiv proizvodnje viškova mlijeka. Prema prijedlogu kvote bi u potpunosti bile ukinute 2015. godine.

Evropska komisija predlaže uvođenje paušalnog određivanja visine poticaja. Ovom mjerom želi se potaknuti poljoprivrednike da pozornije oslušuju tržište i da se lakše preusmjere na proizvodnju koja će im donijeti dobit.

Prema prijedlogu Komisije, poticaji za poljoprivredu u narednoj godini trebali bi ostati na ovogodišnjem nivou, s tim da se više izdvoji za ruralni razvoj, a da se smanji za poljoprivrednu proizvodnju.

Zajednička evropska poljoprivredna politika već je godinama predmet oštih rasprava unutar EU. Neke zemlje, na čelu sa Velikom Britanijom, traže ukidanje subvencioniranja poljoprivredne proizvodnje, uz obrazloženje da je besmisleno izdvajati više za poljoprivredu nego za istraživanje i razvoj.

Francuska i ostale zemlje koje imaju najviše koristi od zajedničke poljoprivredne politike ističu stratešku važnost proizvodnje hrane i zalažu se za subvencioniranje. U prilog njihovim argumentima idu činjenice o velikom povećanju cijena osnovnih poljoprivrednih proizvoda, a najviše usljed velike potražnje u zemljama sa brzo rastućom privredom poput Kine i Indije.

Jedan od prijedloga, koji će sigurno naići na žestoki otpor zemalja poput Njemačke i Britanije, jeste ograničavanje subvencija za veleposjednike. Prema prijedlogu Komisije, subvencije pojedinim farmerima u iznosu od preko 300.000 eura godišnje bile bi smanjene za 22 posto, a taj novac bi bio preusmjeren u ruralni razvoj.

Mirsada MEŠANOVIĆ

Privredna · Gospodarska komora Federacije Bosne i Hercegovine
Chamber of economy of Federation of Bosnia and Herzegovina

[ENGLISH] [HRVATSKI]

- KOMORA FBIH
- KOMORSKA MREŽA
- PRODAJA KOMPANIJA
- REGISTAR KOMPANIJA
- PRIVREDNI PROPISI
- KREDITNE LINIJE
- PONUDA I POTRAŽNJA
- INVESTICIONI PROJEKTI
- BUSINESS JOURNAL
- REGISTRUJE BIZ.BA
- AKTUELNOSTI
- LINKOVI
- KONTAKT STRANICA
- GLASNIK KFBiH
- PUBLIKACIJE

A PODIGNI MENI

datum: 28-5-2008
vrijeme: 13:25

[biz.ba](#) [Proveri](#)

{ dobro došli na web prezentaciju Komore FBIH }

Odaberite jedan od linkova "u fokusu" sa desne strane ili za navigaciju koristite meni koji se nalazi lijevo.

[REGISTAR](#) [PRIVATIZACIJA](#) [NIC.BIZ.BA](#)

EVROPSKA UNIJA

Aktuelnosti
Najnoviji događaji i inicijative Komore Federacije

> Imajući u vidu aktuelnu ekonomsku situaciju u Federaciji BiH, odlučili smo da svojim članicama i potencijalnim poslovnim partnerima iz inozemstva, kroz ovu web prezentaciju, ponudimo niz korisnih informacija

Postanite legitimni član Komore

Dobro došli na Internet prezentaciju Privredne-Gospodarske komore FBIH.

> Privredna komora F BiH je asocijacija koja je konstituirana novembra 1999. godine, a nastala je kao posljedica usaglašavanja organizacije komorskog sistema sa novim ustrojtstvom Države BiH sukladno Daytonskom mirovnom sporazumu.

> Imajući u vidu aktuelnu ekonomsku situaciju u Federaciji BiH, odlučili smo da svojim članicama i potencijalnim poslovnim partnerima iz inozemstva, kroz ovu web prezentaciju, ponudimo niz korisnih informacija i, na taj način, doprinesemo bržoj rekonstrukciji ratom razorene privrede u Federaciji BiH.

Želimo vam uspješan rad.

business journal

- 27.05 > PREZENTACIJA IZVJEŠTAJA O KONKURETNOSTI
- 27.05 > OTVOREN 30. MEĐUNARODNI SAJAM GRADNJA I O
- 26.05 > POZITIVNO POSLOVANJE PRIVREDE TK-3 PRVI
- 26.05 > BRANKOVIĆ TVRDI DA JE FBIH SIGURAN AMBIJ
- 22.05 > PROGLAŠENI NAJBOLJI NA 5. MEĐUNARODNOM SA

I.TECH NEWS
INFORMACIONE TEHNOLOGIJE I TELEKOMUNIKACIJE

COPYRIGHT © 2001-2002 · CHAMBER OF ECONOMY OF FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA · ALL RIGHTS RESERVED

Done, but with errors on page. Internet